

ANTRAS LITERATŪROS VAKARAS N. YORKE

Antrasis Brooklyn dainų ir literatūros vakaras, įvykęs balandžio 29 d. Piličių klubo salėje, praėjo dideliu pasisekimu. Vakara atidarė ALTS skyriaus pirmininkas J. Ginkus. J. Kiaunė apibūdino lietuvių kultūros vertybes, kurias lietuviai kuria, kur jie bebūtų.

Vakaro programai vesti buvo pakviestas žurnalistas J. Valakas, kuris trumpai supažindino publiką su programos dalyviais. Iš rašytojų dalyvavo St. Zobarskas, Vilius Bražėnas ir Leonardas Žitkus. Visi jie paskaitė savo naujausios kūrybos. Dainos dalį atliko Harmonijos ansamblis, vedamas V. Prancienės ir Aitvarų vyrų balsų kvartetas, vedamas A. Mrozinsko. Solo dainavo M. Nainytė - Dabūžinskienė, akomponuojant A. Mrozinskui.

Norė panašūs literatūros vakarai Brooklyn lietuviams dar tebėra naujovė, bet, atrodo, susidaro pakankamai publikos, kuri domisi literatūra ir lietuviška daina. Vakare buvo atsilankę lietuvių ir iš New Yorko apylinkių, Pr. Lapienė su vyru iš Stony Brook, keletas asmenų iš Stamford, Conn.

Tą pačią dieną, tik vieną valandą vėliau, Apreiškimo parapijos salėje dramos aktorius Vitalio Žukausko studija antrą kartą statė "Amerika pirtyje". Vaidinimas praėjo gerai, nors nebuvo apsilankę tiek publikos, kiek jos buvo premjeroje. Žinoma tvirtina, kad šįkart buvę vaidinama geriau, negu pirmąjį kartą.

Newarkiečiai rengia ankstyvą gegužinę

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Newarko (5-tas) skyrius šių metų gegužės 27 dieną Lindenio lietuvių parke ruošia pirmąją šį sezoną gegužinę pikniką.

Gegužinės programą atlikti kviečiami: akt. V. Žukauskas, muzikas Čižauskas ir jo vadovaujamas Lindenio lietuvių choras.

DP KOMISIJA

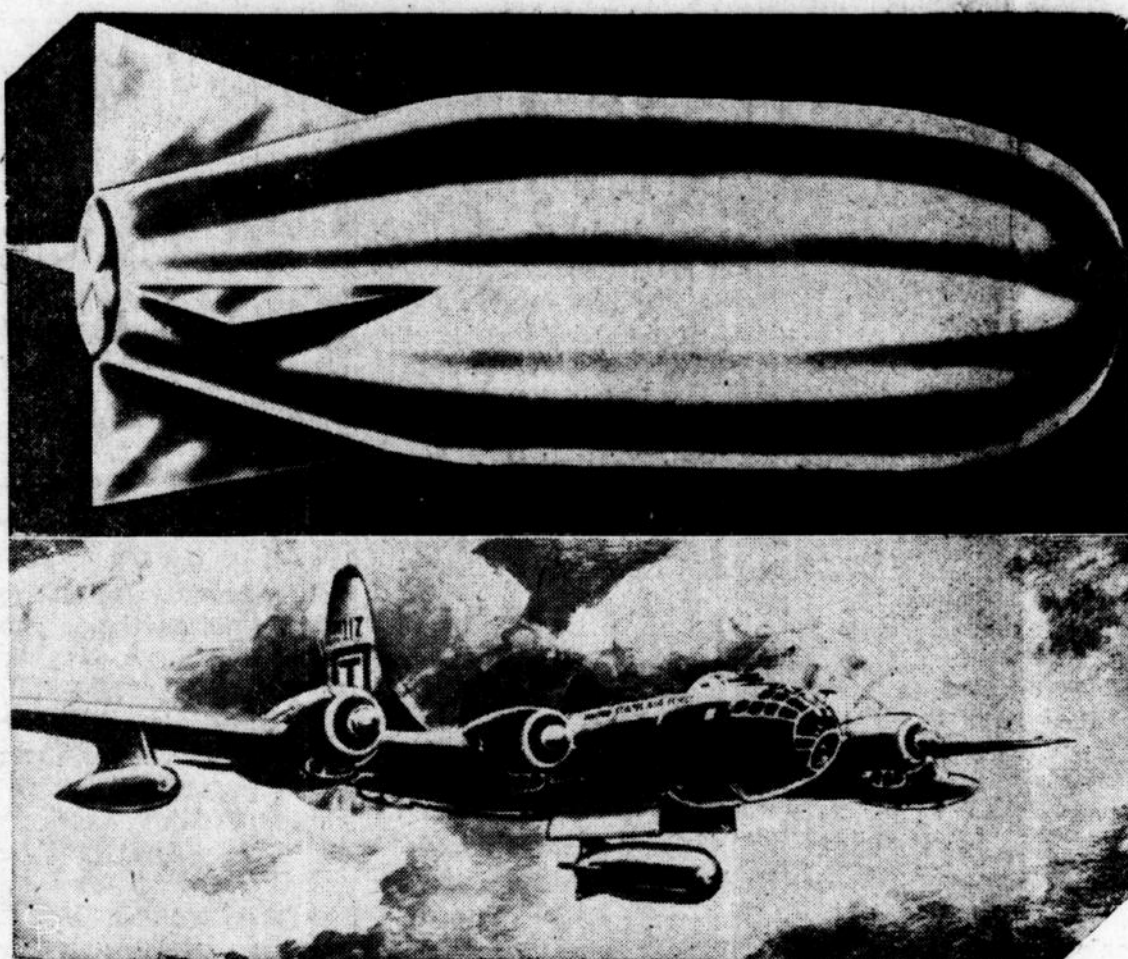
primena visiems tremtiniams nuo 18 iki 26 metų, kad jie privalo būti užsiregistravę vietiniame Selective Services Board. Neužsiregistravę gali būti baudžiami iki 10,000 dolerių pabaudos, ar 5 metų kalėjimo, ar abiem bausmėm kartu.

Gydytojai ir dantų gydytojai turi registruotis iki 51 metų amžiaus. Jie, jei turi pirmuosius pilietybės popierius, gali nurodyti, ar jie norėtų, jei būtų pašaukti, būti paskirti į medicinos korpą: jie gali ten patekti, jei atitiks fizines ir pasirengimo sąlygas. Kiti į karo karininkų ar kitas specialias pareigas gali patekti tik būdami piliečiai.

Chicagoj gyvenančios

Marcinkaitės, kilusias iš Vikraičių kaimo, Kelmės valsč. (viena išteklėjusi už Nawazelskio), prašomos atsiliepti giminaičiui Vlado Brazaičiui, 351 Carrington St., Adelaide, S. A., Australia.

EINA
36
metai

Taip atrodanti atominė bomba anot LOOK paskelbtųjų piešinių. Ji esanti 20 pėdų ilgio, 9-10 pėdų skersmens, sverianti 10,000 svarų ir galinti sprogti 40 sekundžių po išmetimo iš lėktuvo. Žemutinis paveikslas rodo bombą ką tik paleistą iš lėktuvo B-50. Žinoma, tai nėra fotografijos, o tik dailininko Jim Berryman piešiniai. Dailininkas dalyvavęs bombos bandymo misijoj. Generolas leit. Curtis LeMay, aviacijos strateginis vadas sako, jog tie piešiniai yra skelbiami, kad žmonės geriau įsivaizduotų kokie yra pasirengimai atominio ginklavimosi srity, ir jog tas paskelbimas galės padėti išlaikyti taiką...

Ar karas ilgai vyks tik Korėjoje?

Šis klausimas šiandien yra aktualiausias. Atsakymas į jį rengiamas lygiai Washington, lygiai pačioje Korėjoje.

Korėjoje kinų ofenzyva nesiseka jiems taip, kaip jie, be abejo, tikėjosi. Pirmoji puolimo banga sulaikyta, Jungt. Tautų kariuomenės vadovybė tikisi ir kitas bangas taip pat sulaikyti.

Kinai buvo atvirai užsimoję gegužės pirmąją dieną švęsti Seule, prie kurio buvo prisiatinę vos per keletą mylių, bet susitiko su tokiu pasipriešinimu, kad, atrodo, tuo tarpu jie atsisakė nuo sumanymo pulti Seulą ir dabar jieško kitos, silpnesnės fronto vietos. Tarp kito, kinai, atsiėmę neseniai amerikiečių buvusias užimtas elektros stočių užtvankas, uždarė tas užtvankas, kad nusektų vanduo dviejose upėse, per kurias kinai nori persikelti. Uždarius užtvankas, upėse vanduo tikrai tiek nusekė, kad daugelyje vietų per jas buvo galima persikelti be tiltų. Tačiau amerikiečiai pirmą kartą pavartojo tam tikras bombas, vadinamas oro torpedas, ir sudaužė vienus užtvankos vartus visiskai, o kituose vartuose pramušo didoką skylę, ir vanduo vėl išsiliejo į upes tiek, kad per jas jau nebegalima pereiti be tiltų.

Vis dėlto karinė vadovybė mano, kad padėtis Korėjoje tebėra gana pavojinga: numatomi sunkumai didesni, negu buvo sutikti ankstesniųjų kinų puolimų metu. Visų pirma, kinai dabar puolimui yra daug geriau pasirengę ir turi dide-

lius kariuomenės rezervus. Be to, yra žinoma, kad Mandžūrijoje, ties Korėjos siena, yra apie 800 rūsiskų lėktuvų, kurie kiekvienu metu gali įsijungti į puolimą, o tai sudarytų didelių nemalonumų JT kariuomenei. Kobang sulaikyta, Jungt. Tautų kariuomenės vadovybė tikisi ir kitas bangas taip pat sulaikyti. Kinai buvo atvirai užsimoję gegužės pirmąją dieną švęsti Seule, prie kurio buvo prisiatinę vos per keletą mylių, bet susitiko su tokiu pasipriešinimu, kad, atrodo, tuo tarpu jie atsisakė nuo sumanymo pulti Seulą ir dabar jieško kitos, silpnesnės fronto vietos. Tarp kito, kinai, atsiėmę neseniai amerikiečių buvusias užimtas elektros stočių užtvankas, uždarė tas užtvankas, kad nusektų vanduo dviejose upėse, per kurias kinai nori persikelti. Uždarius užtvankas, upėse vanduo tikrai tiek nusekė, kad daugelyje vietų per jas buvo galima persikelti be tiltų. Tačiau amerikiečiai pirmą kartą pavartojo tam tikras bombas, vadinamas oro torpedas, ir sudaužė vienus užtvankos vartus visiskai, o kituose vartuose pramušo didoką skylę, ir vanduo vėl išsiliejo į upes tiek, kad per jas jau nebegalima pereiti be tiltų.

Atrodo, jeigu tie lėktuvai būtų panaudoti, tai būtų neišvengiamai bombarduojamos jų bazės. O tai jau išplėstų karą už Korėjos ribų. Dabar raudonieji turi apie 50 aerodromų šiaurinėje Korėjoje, kuriuos amerikiečių lėktuvai ruošiasi bombarduoti, o kinai skubiai juos vėl taiso...

Tuo metu, kai kinų ofenzyva jau sugriovė teoriją, kad tik generolo MacArthuro asmuo yra kliūtis prieiti prie paliaubų ar net taikos Korėjoje, ir kai jau dabar tenka pradėti vartoti tas priemones, kurias gen. MacArthuras buvo rekomendavęs vartoti, Washington Tolimųjų Rytų ir bendros politikos klausimai pradeda nagrinėti iš esmės. Ketvirtadienį, gegužės 3 d., prasideda to klausimo ty-

rinėjimas JAV senate. Gynimo ir užsienio politikos komisijos (iš viso 36 senatoriai) pradeda 800 rūsiskų lėktuvų, kurie kiekvienu metu gali įsijungti į puolimą, o tai sudarytų didelių nemalonumų JT kariuomenei. Kobang sulaikyta, Jungt. Tautų kariuomenės vadovybė tikisi ir kitas bangas taip pat sulaikyti. Kinai buvo atvirai užsimoję gegužės pirmąją dieną švęsti Seule, prie kurio buvo prisiatinę vos per keletą mylių, bet susitiko su tokiu pasipriešinimu, kad, atrodo, tuo tarpu jie atsisakė nuo sumanymo pulti Seulą ir dabar jieško kitos, silpnesnės fronto vietos. Tarp kito, kinai, atsiėmę neseniai amerikiečių buvusias užimtas elektros stočių užtvankas, uždarė tas užtvankas, kad nusektų vanduo dviejose upėse, per kurias kinai nori persikelti. Uždarius užtvankas, upėse vanduo tikrai tiek nusekė, kad daugelyje vietų per jas buvo galima persikelti be tiltų. Tačiau amerikiečiai pirmą kartą pavartojo tam tikras bombas, vadinamas oro torpedas, ir sudaužė vienus užtvankos vartus visiskai, o kituose vartuose pramušo didoką skylę, ir vanduo vėl išsiliejo į upes tiek, kad per jas jau nebegalima pereiti be tiltų.

Tas tyrinėjimas formaliai yra skirtas tik išaiškinti, kodėl MacArthuras buvo atstatytas, bet iš tikrųjų jis sudarys pagrindą spręsti, kokios politikos laikytis toliau. Tai tyrinėjimas, kuris turės dideles įtakos ne tik Amerikoje, bet ir viso pasaulio politikoje.

Buvo manyta, kad tas tyrinėjimas vyks viešai ir bus matomas net televizijoje, bet nutarta jį atlikti uždarai, kadangi čia būsiančios paliestos karinės paslaptys. Tik vėliau, išskyrus neskelbtinas vietas, klausinėjimo turinys būsias viešai skelbiamas.

New Yorko lietuviai įteikė gėlių gen. MacArthurui

Kaip kasmet, taip ir šiemet New Yorko lietuviai dalyvavo tradiciniame lojalumo parade, kuris įvyko balandžio 28 d.

Penktąją Avenue pražygiavo per pusę milijono asmenų. Parada pradėjo ir po to jį priėmė generolas MacArthuras.

Lietuvių grupė, žygiavusi po graikų, buvo gana gausi ir gražiai pasirodė. Lietuvaitės, tautiniais drabužiais apsirengusios, įteikė generolui puokštę gėlių, kurias jis mieliai priėmė ir paskui perdavė savo žmonai. Kadangi šalia tribūnos esantieji tvarkdariai nenorėjo leisti merginoms prieiti prie generolo, tai jis pats, jas su gėlėmis pamatęs, pamojo. Po to apie šį įvykį pranešė New York Times radijas bei parašė vietinė spauda.

Šiame parade lietuviai dar ir antrą kartą atkreipė generolo dėmesį. Lietuvių grupėje žygiavo Stalinu persirengęs asmuo, priešakyje nešdamas plakatą su įrašu "Aš noriu tik taikos", o užpakalyje vežėsi patrankėlę, užrašytą "Made in USSR". Newyorkiečiai kvatodami palydėdavo "Staliną", o kai jis žygiavo pro tribūną ir rodė savo patrankėlę, gen. MacArthuras jam paodė žemę. New Yorko spauda įsidėjo nuotraukų, kurios vaizdavo "Staliną" ir generolą Mac-

Arthura, jam rodantį žemę.

Po Stalino ėjo enkavedisto reteziose surakinta kenčianti Lietuva — čia merginos nešė didžiulę Lietuvos tautinę vėliavą. Trylikoje didžiulių plakatų, kuriuos nešė įvairių lietuviškų organizacijų nariai, buvo aštrių įrašų prieš komunizmą. Kaikuriuos jų citavo vietinė spauda.

Paradą organizavo New Yorko Lietuvių Taryba, talkininkaujant visai eilei rinktų asmenų: J. Ginkui, M. Kizytei, H. Kristaponiui, V. Alksniniui, advok. St. Briedžiui, dail. P. Janušui ir kitiems.

Antradienį, gegužės 1 d. ir komunistai New Yorke surengė eiseną, kuri tačiau buvo greičiau panaši į laidotuvių eiseną, negu į paradą. Eisenoje dalyvavo apie 6,200 asmenų ir šalygatviuose buvo apie 13,000 žiūrovų, iš kurių tarpo, vietoj gėlių, į eiseną buvo paleista sustusių daržovių ir net senų kiaušinių. Eisenos priešakyje ėjo 7 iš 11-kos nuteistųjų komunistų vadų, kurie tebėra laisvi, kadangi byla dar tebėra apeliacinėje instancijoje. Eisena buvo tyli, nešė plakatus su parašais: "Mes einame už taiką", bet patrankos su užrašu "Made in USSR" jie, žinoma, nerodė...

Gromyko griausmai

Klysta, jei kas mano, jog Paryžiuje vykstanti keturių didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministerių atstovų konferencija jau pasibaigė. Priešingai, jau prasidėjo trečias mėnuo, kaip ji vis dar posėdžiauja... ruošdama dienotvarkę

James M. McInerney, JAV vyriausiojo valstybės gynėjo padėjėjas sako, kad karo atvejų, jei pasirodytų reikalinga, 14,000 komunistų partijos narių iš karto būtų izoliuoti kalėjimuose, kaip galimi šnipai ir penktosios kolonos veikėjai. Iš viso Amerikoje esą 43,000 komunistų partijos narių.

pačių ministerių konferencijai. Trysdešimts šeštajame posėdyje Maskvos atstovas Gromyko pasakė griausmingą kalbą, kurioje buvo paliesti tokie su dienotvarkę artimai surišti klausimai:

"Nėra jokios abejonės, Korėjoje neužteks vietos baltiesiems kryžiams ant intervencionistų kariuomenės karių kapų, jeigu ji nesiliaus..."

"Churchillio pareiškimas parlamente yra atominiais ginklais žvangančio agresoriaus pareiškimas."

"Churchillio ir jo advokatų, kaip Davies, kalbų klausydama paraustų pati Kleopatra..."

Kai anglų delegatas Davies bandė protestuoti dėl kalbos tono, Gromyko pareiškė:

"Dar gali būti ir nemaloniau! Sovietų delegacija nesirūpina, ar jos pastabos kam patinka."

Vis dėlto derybos vyksta toliau. Nėra pirmojo, kuris pasakytų, kad gana tos komedijos...

VOGELERI PALEIDO

Prieš 17 mėnesių Vengrijoje buvo suimtas amerikietis Vogelėris, tarptautinės telegrafo ir telefono sąjungos augštas pa-

Aneurin Bevan (viršų) ir Harold Wilson (apačioj) — neseniai iš Anglijos vyriausybės pasitraukę ministrai. Tuo tarpu jie tebeplaikio vyriausybę savo balsais parlamente, todėl jau po jų pasitraukimo vieną klausimą balsuojant vyriausybę dar išlaikė daugumą. Tuo tarpu neišku, ar ilgai Anglijos dabartinė vyriausybė galės išlaikyti tokioj svyruojančioj padėty.

IRANO PREMJEERAS ATSISTATYDINO

Irano premjeras Hussein Ala, neilgą laiką pirmininkavęs vyriausybei, pasitraukė sakydamas, kad jam nepavykė sudaryti krašte ramybės. Žibalo nacionalizacija vyksta, tačiau neramumai didėja, kuriuos kelia ir fanatikai nacionalistai - religininkai, ir taip pat komunistai, plačiai įsiskverbę į vadin. Teudeh partiją. Bijoma, kad, jeigu vyriausybei nepavyks greitai laiku sugrąžinti krašte tvarką, gali įvykti komunistinis perversmas Irane.

AUSTRALIJA BALSAVO

Australijoje užpereitais metais žemumose rūmuose rinkimus laimėjo liberalai, ir socialistinė vyriausybė turėjo užleisti vietą liberalinių partijų koalicijai. Tačiau senate tebebuvo socialistų dauguma. dėl ko vyko nuolatiniai nesutarimai tarp abiejų rūmų. Dėl to buvo paleisti abejai rūmai ir paskelbti nauji rinkimai. Šiuose rinkimuose liberalinių partijų koalicija laimėjo daugumą, bet mažesnę, negu 1949 metais.

reigūnas. Jis apkaltintas, kaip šnipas (prisipažino!) ir nuteistas 15 metų kalėti. Tada Amerikos vyriausybė uždarė Vengrijos konsulatą Amerikoje ir sustabdė vizų davimą į Vengriją.

Po ilgų derybų, Vogelėris paleistas. Už tai atidaryti vengrų konsulatai, vėl duodamos vizos į Vengriją. Be to, leista grąžinti iš Vokietijos į Vengriją taikos sutarty numatytą turtą.

Vogelėris sako, kad jis tik dabar sužinojęs apie karą Korėjoje. Jam buvę tvirtinama, kad Amerikos vyriausybė juo nesirūpina ir Amerikos cenzūra nepraleidžia jo šeimos jam rašytų laišku ir neįteikianti jo rašytų laišku...

KAS ir KUR

• Anglijos lietuvių namų akcininkų suvažiavimas įvyks gegužės 17 d. Iki to laiko bus baigtas akcijų pardavimas ir paruošti visi dokumentai. Kad išplatintų visas numatytas akcijas, jų dar reikia parduoti už 525 svarus.

• Anglijos Lietuvių Sąjunga šią vasarą vaikams rengia specialią stovyklą. Stovykloje vaikams bus išmokyti tautinių žaidimų ir dainų. Stovykla prasidėsiantis liepos 28 d.

• Pranas Dailidė pakviestas profesoriumi į Syracuse universitetą (N. Y.).

• Lietuvių inžinierių ir architektų draugija New York'e išleido metraštį, kurį redagavo dipl. inž. K. Krulikas. Turinyje eilė aktualių inžinieriams rašinių.

• Detroito gyveną žemės ūkio specialistai įsteigė savo draugiją. Draugijos valdybą sudaro: T. Dambrauskas, A. Gilvydis, A. Musteikis, Jonynas ir St. Vaičius.

• Lietuvių veterinarijos gydytojų draugija gegužės 13 d., sekmadienį, Chicagoje, šaukia metinį suvažiavimą.

• Salezietis kun. A. Sabaliauskas, daug kelių pasauli, išleidžia kelionio knygą "Nuo Imsrės iki Orinoko". Knyga leidžia "Ventos" leidykla Vokietijoje.

• Anglijoje savaitgalio lietuvių mokykloms organizuoti, prie Lietuvių Sąjungos centro valdybos įsteigta švietimo komisija, kurios pareiga visose didesnėse lietuvių kolonijose steigti savaitgalio mokyklas.

• Komunistinė spauda praneša, kad karo metu apgriauti gražūs Ukmergės mokyklos rūmai pagaliau atstatyti.

• Sydnejuje, Australijoje, gyveną lietuvių įsteigė sporto klubą "Kovas".

• Venecueloje leidžiamas lietuvių laikraštis "Tėvų Kelias". Laikraštį redaguoja kun. A. Sabaliauskas. Dabar, laikraštį stiprinant, į redakcinę kolegiją pakviesti: A. Diržys, L. Drangauskas ir P. Neniškis.

• Šią vasarą Anglijoje numatoma pavergtųjų kraštų atstovų suvažiavimas. Suvažiavime dalyvaus: Lietuvos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Latvijos, Estijos, Rumunijos ir Albanijos atstovai. Bus stengiamasi suderinti kovą prieš Sovietų Sąjungą.

• Lietuviams skautams pasaulinėje jamber, Austrijoje, atstovaus Diepholzo gimnazijos skautai. Dalinio išlaikymas stovykloje kaštuos apie \$900.

LIETUVIŲ ŽEMĖS ŪKIO DARBUOTOJŲ DRAUGIJA DETROITE

Š.m. balandžio mėn. pradžioje Detroito įsteigė žemės ūkio Darbuotojų Draugiją. Draugijos tikslai:

1. Susipažinti su JAV žemės ūkiu bei ūkininkavimo būdais.
2. Sueiti į artimesnius ryšius su Detroito apylinkės lietuvių ūkininkais.

3. Tyrinėti įsikūrimo žemės ūkyje galimybes.

Draugijos valdybą sudaro: T. Dambrauskas — pirmininkas, A. Gilvydis — vicepirmin., A. Musteikis — vicepirmin., Jonynas — išdin., St. Vaičius — sekretorius.

Valdyba yra numaciusi ruošti paskaitas, ekskursijas ir dėti pastangas įsigyti ūkį — vasarvietę, kur Detroito lietuviai galėtų praleisti savaitgalius ar ilgesnes atostogas.

Nariais priimami lietuviškos kilmės asmenys, kurie domisi žemės ūkiu.

Draugijos reikalais prašome kreiptis į St. Vaičių, 10017 Cascade, Detroit 4, Mich. Telef. TE 4-6510.

GIMNAZIJA IR BALFAS

Pasikalbėjimas su Clevelando Lietuvių Tremtinių Draugijos sudarytosios Diepholzo gimnazijai remti komisijos pirmininku Algirdu Nasvyčiu.

Ir Clevelande, kaip ir kitur, Tremtinių Draugija suskato organizuoti pagalbą vieninteliui pasaulyje laisvai lietuviškai gimnazijai, veikiančiai Diepholze. Tam tikslui buvo išrinkta komisija.

— Alg. Nasvytis, A. Juodvalkienė ir S. Laniauskas — kuri priėmė tokį aukotojams patogų būdą, kad jau tikrai nereikia nieko kita, kaip tik geros valios prisidėti.

Kreipėmės į komisijos pirmininką su kėleta klausimų, kaip tas darbas sekasi:

— Kaip plaukia aukos?

— Ne taip gerai, kaip buvo tikėtasi. Iki balandžio 10 dienos esame išsiuntinę 690 laiškų. Iš jų 36 grįžo nepasiekę adresatų, daugiausia dėl adresų netikslumo, ir tik 112 su aukomis.

Atrodo, kad komisijos pasiryžimo — išsiųsti kas mėnuo Diepholzo gimnazijai bent 60 — 80 dolerių nepasiseks įvykdyti.

Iš pradžių atsiliepimas Clevelande buvo labai gyvas. Viename tik tremtinių draugijos susirinkime buvo surinkta 126.71 dol. Aukų vėjus iki balandžio 10 dienos davė 179.50 dol. Be to komisija visai nelaukta gavo 53 dolerių auką iš Chicago, dr. M. Kirkilo iniciatyva. Aukų 16 asmenų: kun. Petraitis, V. Saurnoris, dr. V. Tumasonis, dr. Kirkilas ir dr. Škerys po 5, "Biknevičienė, Meškonis, Trimackienė, Kebinskaitė, Motiejūnaitė, Stasiūnas po 3 ir Gurėnaitė, Montvilas, Ališauskienė, Maliauskis — po 2 dilerius.

Iš surinktų aukų 276.50 dol. jau yra išsiųsta Vokietijos Lietuvių Bendruomenės "Švietimo Valdybai Bad Sulzflene.

— Ar naujas aukų rinkimo būdas nesukelia komisijos nusiylimų?

— Jei sakome, kad rinkliavos pasekmės dar nėra tokios geros, kaip tikėjome, tai, rodos, ne rinkimo būdas dėl to kaltas. Kad ir tiek pasiekta, tai žymia dalimi dėka aukotojams patogaus aukų perdavimo būdo.

Tas būdas pasirinktas norint pasiekti platesnius visuomenės sluoksnius, ne vien tuos, kurie lankosi visuose susirinkimuose.

Atsišaukimas ir aukų knygelės išsiuntinėjame visiems šiame mieste ir apylinkėse gyvenantiems žinomiems lietuviams, ku-

rių tik adresus turėjome. Priėmė komisijai adresuotus vokus, net su pašto ženklais, taip, kad aukotojui bereikia įrašyti aukojamą sumą, ją pridėti ir įmesti į pirmą pakeliui pasitaikiusią pašto dėžutę (Visas tas prirengiamasis darbas daugiausia krito ant išdininko S. Laniausko pečių).

Prašymas, regis nedidelis, nes nekvičiame aukoti didesnes sumas; tik apie 1 centą už dieną nuo šeimos (doleris metų ketvirčiui). Tačiau, kaip minėta, visdėlio permažas nuošimtis teatsiliepė — vos apie 16 iš 100.

Tenka girdėti, kad kai kurie renginiai iš karto po daugiametam reikalui skirti ir dėl to laukia, ligi bus po ranka kiek daugiau atliekamesnių dolerių. Bet tai nevisai tikslingas nusistatymas: komisija nieko daugiau neprašo, kaip tik prisidėti prie to reikalo vienu doleriu kiekvienam ketvirčiui. Jei maždaug visi tą padarytų, tai mūsų uždavinys būtų labai gražiai atliktas ir nereikėtų atskiriems asmenims po daugiau aukoti. Visiems vienodai paskirstyta našta būtų visai nesunki. Be to — jei visi dėl savo pergerių norų atidėliotų tą norą vykdyti, tai kol tų norimų duoti aukų gimnazija susilaikytų, jai gali tekti ir užsidaryti.

nes čia gi reikals liečia žmonių išlaikymą, vadinasi, išlaidos turi būti daromos kasdien, o ne tada, kada sulauksi paramos... Čia ypatingai pasiteisina taisyklė, kad dvigubai duoda tas, kas duoda greit: nereikia daug, tik reikia nedelsi.

— Kaip komisijai atrodo Balfos pareiškimai? tuo reikalu ir kaip tai atsiliepė aukų rinkimui?

— Balfos pareiškimai, atrodo, rimtai pakenkė aukų plaukimui. Jie sukėlė dezorientaciją. Blogiausia yra tai, kad Balfas neužėmė nuo mūsų to reikalo — pasirūpinti tos gimnazijos likimu. Balfas kalba tik apie visų lygų šelpimą. Ar tos lygiosios dalies, vienokių ar kitokių pagrindų apskaičiuotos, užteks, kad toji gimnazija išsilaikytų, visiškai nematyti. Priešingai, iš visų turimų informacijų matyti, kad gimnazijai išlaikyti reikia ypatingesnės paramos, ir nuolatinės, pastovios, o ne atsitiktinės, kurią Balfas labai neužtikrintai žada.

Dar blogiau yra tai, kad vienintelis Balfos pareiškimų rezultatas yra tik tas, kad žymi dalis aukų, kuri šandien gal jau būtų kalbamos gimnazijos laikytojų išde, pasiliko ne kur kitur, kaip galimų aukotojų kišenėse: jos nepakrypo į Balfos išdą...

— Bet gal gi iš tikro būtų tikslingiau, jei visų reikalų rėmimas eitų per vieną centrą?

— Be abejo, tai būtų labai gerai, bet tam reikia ir atitinkamų sąlygų, kurių tuo tarpu nėra. Centralizuota visuomenės lėšų paskirstymo įstaiga turėtų turėti labai gerą kontaktą su tas lėšas sudedančia visuomene, ir turėti tos visuomenės visišką pasitikėjimą. Nebūtų drąsu tvirtinti, kad Balfas tas sąlygas visiškai atitinka.

Tokia centrinė lėšų surinkimo ir paskirstymo įstaiga jau turėtų ir politinės reikšmės, nes nuo jos pareitų lietuviškų visuomeninių reikalų tvarkymo politika, nuo jos pareitų, kokios institucijos galėtų būti išlaikomos ir kurios turėtų likviduotis.

Asmeniškai pritarčiau vieno išdėdajai, bet tik pirma minėtomis sąlygomis. Ir tada kiltų klausimas, ar pats Balfas yra savo vietoj: juk jis atrodytų visai panašiai, kaip dabar, pav., Balfui atrodo mūsų ar kuri kita panaši komisija... Juk ir dabar galėtų būti abejojama, ar švietimo įstaigos turi būti išlakomos šalpos fondo, ar Tautos Fondo. Kalbamąją gimnaziją šelpė ir Tautos Fondas, šelpė ir Balfas, bet vis tik laikinai ir ne tiek, kiek būtina, kad gimnazija gyvuotų. Todėl ir buvo kreiptasi tiesiai į visuomenę, kuri reikalui pritarė, tik, gaila, Balfos pareiškimų tapo kiek dezorientuota.

— Kuo gi aukų rinkimas šalia Balfos pranašesnis?

— Nesakyčiau, kad aukų rinkimas šalia Balfos apskritai yra pranašesnis. Kalbu čia tik apie šį konkretų atvejį — vienintelę lietuvišką gimnaziją, kuriai išlaikyti — jeigu to norime — reikia ypatingų pastangų. Balfas aiškiai pasisakė, kad jis į tą dalyką žiūri "valdiškai" — rūpinamės visais lygiai ir teisingai: iš viso Vokietijoje yra 13 mokyklų su 36 mokytojais ir 594 mokiniais, tai ką tokiems reikalams turėsim, proporcingai

Best Wishes to Our Friends and Patrons

Retino Art Tile & Fireplace Co.

TILE CONTRACTORS

Satisfaction Guaranteed

4583 Mayfield Rd.

EV 1-5179

Greetings and Best Wishes to Our Friends and Patrons

U. S. SLICING MACHINE CO.

MEAT and BREAD SLICERS

ALEX SACHER

1252 East 9th St.

CH 1-4823

padalinsim ir viskas. Tačiau praktikoje šis tipingas biurokratiškas nusistatymas reikėtų, kad turime atsisakyti nuo pasiryžimo išlaikyti nors vieną lietuvišką gimnaziją. Dvylikoje pradinių mokyklų bei vaikų darželių mokiniai gyvena prie tėvų, o gimnazija yra galima tik išlaikant mokinius bendrabutyje. Gal tai perdidelė prabanga — stengtis 95 ar 100 mokinių išlaikyti gimnaziją. Galbūt. Bet visuomenėje šis dalykas sužadina tam tikrą sentimentą, ypač patyrys, kad čia mokosi žymus nušimintis Mažosios Lietuvos kilmės mokinys, ir to sentimentu padariny — noras aukoti, aukoti kaip tik šitam reikalui, ne per kokius nors tarpininkus, o kiek galima tiesesniu keliu specialiai šitam reikalui.

Auka yra savanoriškas reikalas, ir jei kas aukoja kuriam tikslui, tai su aukotojo valia, net ir su jo sentimentu negalima nesisikaityti, pasakyčiau, net tada, kai tas sentimentas gal net sukritikuojamas. Panaikink tą sentimentą, paraginusi jį aukoti, aukotojas uždarys piniginę ir tuo viskas pasibaigs. Šiuo atveju aukotojas lengviau ryžosi aukoti tiesiu ir specialiu keliu, tai šis kelias šiam atvejui ir yra geriausias. Balfas sukėlė abejojimą — daugelis susilaikė. Nei gimnazija, nei kitos mokyklos iš to naudos tikrai neturi.

— Bet juk visdėlio būtų netikslu, jei ir Balfas gimnaziją rūpintis, ir daugybė komitetų,

o kitos mokyklos bei kiti reikalai bus užmiršti...

— Lengviausiai išsprendžiamas reikalas: mes jau pranešėm Balfui, kiek tam reikalui surinkom ir išsiuntėm. Tą gal padaryti ir kiti, pagaliau, švietimo valdyboje, manau neslėps nuo Balfos, kiek ji gavo gimnazijos reikalui. Taigi Balfos darbo sistematizacija bus neįmanoma. Priešingai — nuima nuo jo dalį naštos ir dar duoda žinią, kad štai šis uždavinys iki tiek ir tiek jau atliktas.

— Ar komisija pasiryžusi savo darbą tęsti?

— Taip, nes, kaip minėjau, Balfas, sukėlė tik abejojimą, bet visai neapsiėmė to reikalo aprūpinti. Kol visuomenėje bus pritarimo bent vienos laisvos lietuviškos gimnazijos išlakymo idėjai, tol organizavimas paramos tam reikalui turi būti tęsiamas. Jei visuomenė pakeis savo nusistatymą (ar sentimentą), ir sustos tam reikalui aukojusi, tai bus jos nutarimas — gimnaziją likviduoti. Tada nieko neįmanoma, reiks sustoti... Tuo tarpu darbą tęsime pirma minėtu mastu ir kviečiame Clevelando bei apylinkių lietuvių tą idėją remti. Tiems, kurie negavę mūsų laiškų, norėčiau priminti, kad komisijos išdininko adresas yra toks: Mr. S. Laniauskas, 1439 E. 95th St., Cleveland 6, Ohio.

MEDŽIOTOJO RAGAS

Nelė Mazalaitė

(Tęsinys iš pereinio numerio)

Kara staiga prisimena, kaip jie bėgo — rusai. Štai lygiai ties šitos gatvės kampu ji sutiko būrį NKVD ansamblio narių: koncertas turėjo būti tuo pačiu metu, aną gražų sekmadienį, o jie nešėsi į stotį, beveik vilkdami žemę savo muzikos instrumentus.

— Bet jeigu grįš, — pasakė motina, — jie nešis šautuvus ir tie nesivilks žeme...

— O, kaip dar galima sukuti tuo galvą, — barasi Kara. — Istorija čia yra pastatius tašką — ji nebeminės jų, kaip grįžtančių.

— Perku šitą istorijos vadovėlį, — sako Jolė ir susigalvoja: — Keista... Kaip mes pasiduodame savo troškimams: mes staciai nepajėgiame galvoti, kad jie galėtų grįžti, taip mes nekenčiame jų, taip norime poilsio, taip veržiamės gyventi...

Taip veržiamės gyventi — galvoja ji kapinėse. — O, kiek čia žmonių dabar lankosi. Ir kiek daug duobių, kiek daug naujų duobių! Eilės. Užkastų ir naujai

parengtų karstams — jos tarytum prasišviečia pačios, — galvoja ji. — Jos yra kitokios, negu buvo iki šiol: jos atsiranda ir tuomet privalo atnešti karstus. Net dabar, kada seniai yra praėjęs birželis, štai ir dabar atneša karstus, ir jie juk nėra tušti, — tai artimieji eina paskui juos. Bet yra tokių, kuriuose guli nepažinti, ir nebeatpažįstami.

Ir jai yra taip sunkiai liūdna, tarsi viename karste guli jos begalo savas: viename iš jų, ir nežinai kuriame, užtat eini paskui visus ir jų visų vienodai gedi.

Buvo taip jauku jų žydinčiame kiemyje, kai išėjo, o kai grįžo, viskas yra kitaip. Ji negali kalbėti, kaip kapinėse negalėjo verkti. Viskas, kas gyvenime gražu ir gera, atrodo dingę, o laimė — tik įsikalbėjimas. Ir žmogus toks mažas. Ir toks didelis, — galvoja ji, — koks didelis yra žmogus, jeigu jis taip užmiršta, kad jis yra jaunas ir kad kulkos užmuša. Jeigu jis gali gyventi sau, o miršta dėl kitų, — negalima nusiminti, negalima liūdėti, jeigu yra tokių

žmonių.

Tačiau joks galvojimas nepadeda ir yra liūdna. Tai nusitęsia ir į kitą dieną, į sekmadienį, — tai krinta ir į mamos nuotaiką, užtat ji nebemoka raminti Jolės. Ji tik pasako:

— Gal nueiname pas Alaičius?

Jolė abejoja, bet paskui sako:

— Gal.

Ištikrųjų, — galvoja ji, — kur kitur gali būti jaučiau, kaip su ta šeima, su kuria sugyvena giminiškai už gimines nes, kaip jie juokiasi, kartais ar nebuvo jie pažįstami jau prieš gimimą?

Ir po pamaldų jos keliai į Žalikalnį. Ten jau bara, kad visą savaitę iš jų namų niekas nesirodė. Ir ištikro, gera būti čia. Kalbos patvariai laikosi jų pačių temų, bet neįkyri. Tačiau kartą Alė visu savo idealistiniu įkarščiu smerkiamai puola poetus, tuos, kurie savo poeziją pardavinėjo priešams, ir Jolė parausta: ji žino, kad čia yra ir apie Joną, — jai pasidaro taip užgaulu, jog junta ašaras, ir pyktis gnaužia jos žodžius:

— Aš žinau, ką jūs galvojate, — sako ji kimiai, — bet jūs, kurie tais baisiais laikais regėjote jį kasdien, jūs žinote, kad klustate.

— Taip, — sako Danutė, — mes žinome, bet ar žino kiekvienas? Jis yra perdidelis, jis yra poetas, ir neturi tei-

sės meluoti nė vieno žodžio.

Jolė daugiau negali kalbėti. Ji nespėja, kad dėl to ji rągina motiną eiti namo. Ne, ji supranta, kaip ir visi čia, kad tai nėra susipykimas, ne — tai tik šios valandos skaudėjimas, tai tik tos duobės kapuose. Ji žino, kad ji pati galvoja taip, tačiau yra liūdna ir sunku už tą, kurio dabar nėra ir kuris nė nemokėtų apsiginti. — Ir kas kitas pažįsta tave tikrai, ir kas žino teisybę, jei ne aš, — tyliai galvoja ji eidama. — Ir tu galvoji tą patį, — mano ji, žiūrėdama, kad motina tyli, — tu, kuri matai, koks jis, tas, kurį myli, lyg būtum pati pagimdžius.

Staiga ji nusišypso. Prisimena dažną vaizdą: kai jis įgėręs, sėdasi jis ant mamos lovos krašto ir jie veda begalinės švelnios kalbas apie viską. Jis prisikelia ją, nors būtų vidurnaktis, o mama kantriai klausosi ir pritaria. — Iš kur tu, niekad nesusidūrusi su geriančiais, iš kur tu suvoki, kaip su tokiais kalbėti, — galvoja Jolė, ir jai darosi gera ir graudu. Bet ji susijuokia: kaip jie kiekvieną kartą baigia kalbas! Jis užtikrina mamą, kad jis visai nėra bedievis, jokių būdu, ir tegu tik mama kiek palaukia, galimas dalykas, kad jis ir išpažinties priešais. — Tuomet tu tikrai būsi šventasis, — tikina mama, — juk tu neturi jokių ydų. — Ir kai da-

bar Jolė tai atsimena, nors eidamos tyli, nebėra taip sunku, ne. Gera eiti namo, kur jie trys yra visai savi ir žino teisybę, ir nereikia nei teisintis, nei atleisti.

Bet jos baimingai pasižiūri viena į taip lengva išsigasti: — viršutinis virtuvės langiukas išmuštas... — Diekitą, kai pareina savo kieman — dabar ve mano, gal jo kas jieško, — dingtelė jai, ir jos rankos dreba, kai ima iš mamos raktą ir rakina duris. Bet jau ant slenkščio ji pasijunta apkabinta, apkabinta tvirtai, kaip paties gyvenimo. Ilgai jis nepaleidžia jos iš rankų, ir jo žodžiai yra tik marmėjimas:

— Niekuomet, nė diena nesiskirkim, niekuomet. Aš nežinojau, kad be tavęs taip baisu būti. — Ir tyli, o paskui vėl: — Būti... Juk tai visai ne gyvenimas. Be tavęs.

Tu kartojai mano mintis, — galvoja ji ir pati visai negali prabilti. Mama tiktai žiūri, ir jos svainis taipgi, ir šypso. — Gera žiūrėti į tokius du, — sako mama, — o į tokius. Dabar jie nebaigs kalbėtis kiaurą dieną ir naktį, jie visuomet išeina tiktai drauge ir visada laikosi už rankų, ir eina taip užsikalbę su vienas kitu, kad nieko nepastebė.

O, kiek daug buvo ko kalbėti: jis baisiai išsigando, kad jų nerado atva-

SIMTANUOSIMTINIS LIETUVIS
Jonas Pakrantis Amerikoje

Vyt. Alantas

Misteris Martinson (Marcinkevičius) samprotauja

Jei kam teko būti Detroito ir važiuoti Michigan Ave., tai negalėjo nepastebėti tarp Livernoise ir Wyomingo gatvių barų knibždėlynės. Čia baras tau pailiojasi po kojomis tikriausia to žodžio prasme. Kur žengi koją, ten patalkysi ir barą.

Toje barų karalystėje buvo įsikūręs ir mūsų tautietis, gal, teisingiau pasakius, buvęs mūsų tautietis Mister John Martinson, lietuviškai tariant, ponas Jonas Marcinkevičius. Savo bariuką jis buvo pavadinęs Quick: Bar Quick, Wine, Liquor. Toks buvo pilnas jo pavadinimas. Kodėl jis savo barą pavadino Quick, pats misteris Martinsonas taip Pakrantčiui kartą paaiškino:

— Well, quick ruošia greit. Jei esi bizi, tik įpūlei, makelėjai burnelę ir vėl valiai į biznį. Arba kitaip gal suprast: mano karčiam tau duod tokio gero gėrimo, kad in a moment ir tavęs nebėr gyvo, che, che, che! Gers pavinims. Žene, mano bob to pavadinimo sugalvojo. Išgert ji neliubijo, o tik gero galvo turėjo. Amžino atils, penk metai jau pasimirė.

Jonas Pakrantis karčiamų ne mėjo ir jį jas nevaikščiojo. Marcinkevičiaus karčiamos jis tikriausiai nebūtų suradęs, jei jo nebūtų kartą nusitempęs jo kaimynas Petras Kanapėnas. Paskum kadane kada jis ir vienas užsukdavo, nes jam būdavo įdomu pasiklausyti Marcinkevičiaus kalbos. Barininkas, kaip ir jis pats, buvo kilęs maždaug

iš vidurinės Lietuvos ir kalbėjo ta pačia tarme, kuria kalbėjo ir Pakrantčiui motina. Bet, tiesą sakant, jį domino ne tiek Marcinkevičiaus tarmė, kiek jo gyvenimo filosofija, kurią jis buvo sau susidaręs per 30 su viršum amerikinio gyvenimo metų.

— Well, aš jūsų, naujų grynorių, nesuprantu, — kartą jis Pakrantčiui pasakė, — jūs visai kitoki žmonės, kaip buvom mes. Nei čia jūsų nieks stebina, nei čia jūs ko bijot. Atrodo, kad jūs norit būt, o gal ir esat razumnesni už kitus. Nei čia jūsų pamokysi, nei patarimo duosi. Velnia žin kas per žmoguiškai...

Pakrantis, dar į Amerika ne atvažiavęs, žinojo, kad jį kitokie žmonės, ir Marcinkevičiaus stebėjimasis jo nei kiek nestebino. Jį tik kartais stebino tas faktas, kad daug kas vietinių lietuvių to skirtumo nematė ar nenorėjo matyti ir jo pripažinti. Jis su Quick baro savininku dėl to nesiginčijo. Jam kvaršino galvą kitas klausimas: ką tas prieš tridešimt su viršum metų tautietis galvoja apie gyvenimą? Kaip jis jaučia? Kokie jo dvasios reikalavimai? Kuo jis tiki? Kuo jis domisi? Kartą Pakrantis paklausė, ką jis skaitas?

— Well, skaičiu seniau Saulę, bet dabar nebeskaito: jokios naudos. Skaitymas, tik laiko gaišinimas. Nesuprant, kodėl tie jauni grynoriai taip ant to skaitymo pasinėšę: skaitims pinigų neduod. Užtenk ko pasako

kunigs iš ambono ir ko pamatė pikčiuriuos...

— Tai tamsta į bažnyčią vaikščioji?

— O kaipgi, vaikščioj. Kas ten po mirties bos, kas ten žino, bet dėl visko su Dievu nėra pyktis. Aš prisirašęs prie lietuviškos parapijos ir kasmet moku po dešimt dolerių. Jei kipsas norės tavo dūšę, pagrobti, gal klebons vis apgins. Kam gi jam mes mokėtume?

— Žinoma, — numykė Pakrantis.

— Doleris mat vis doleris, — samprotavo toliau Marcinkevičius. Turėdams dolerį, tai gal ir velniui spygą parodyt ir dangaus vartelius prasivert. Toks čia pas mane anksčiau kastiūmeris atėdavo. Kartą kaukštelėjęs jis išėjo į gatvę ir, priėjęs prie stovinėčio ant kampa policisto, pakrapštė jam nosies galiuką. Tas vyras kad šoks, kad šoks, manė, kad mano kostiumeris su purvynėliu sumaišys. Bet nieko: tas jam paskum nosies galiuką pašluostė penkia-dolerine ir įbruko į delną. Policistas girtokliui patapšnojo per petį ir pasakė: Okey. Tai mat, ką tas doleris daro.

— Negerai, kad pro dolerį žmonės daugiau nieko nebemato, — tyčia pastebėjo Pakrantis.

— Kaip tat negerai? — nuširdžiai nustebo barininkas. — Kaip tik pro dolerį gali viską pamatyti. Anąmet aš su pačiu buvo nuvažiavęs į Arizoną, o šimet mano važiuot į Floridą. Mano kars Pantiakas. Užėik kada, raizgą padarysim. Kai turi pinigėlio, tai tu visur gali pabuvot ir pamatyti...

— Turbūt, nemažą sąskaitę, lę turi banke?

— Well, mat Amerikoje mes nesisakom, kas kiek turim, bet stoviu aš neblogai. Turiu biznį, namą ir naują karą, man daugiau ir nereik.

— Ar Lietuvoje prieš karą nebuvai?

— Well, neprisiruošėm. Aš

Studentams

IR NORINTIEMS STUDIJUOTI

1. Lietuvių Studentų Sąjungos JAV organizacinė komisija atstovauja Chicago sričiai Lietuvių Studentų draugijos deleguotas kol. Ben. Mačiūka, (933 W. 34th Pl., Chicago 8, Ill.).

2. Visi studentai, kurie iki šiol dar neatsiliepė į organizacinės komisijos kreipimąsi, kviečiami nedelsiant parašyti ir nurodyti pavardę, vardą, koledžą, studijų sritį, statusą ir adresą:

Vyt. Kavoliui, arba Vyt. Žvirzdžiui, 740 Langdon St., Madison 5, Wis.

Visiems užsiregistravusiems studentams netrukus bus išsiųstos informacijos apie gegužės mėn. korespondenciniu būdu numatomus įvykdyti rinkimus į sąjungos valdybą.

3. Šiuo metu dėl finansinių kliūčių negali, bet nori studijuoti taip pat prašomi parašyti tuo pačiu adresu, nurodant savo išsimokslinimą, materialinę padėtį ir adresą.

4. Visi šie duomenys reikalingi gegužės mėn. būvyje įteikti atitinkamoms įstaigoms.

Organizacinė Komisija.

tai mat gal ir būčiau nuvažinęs, bet kad mano leidė nenorėjo. Jį sakė: ko mes ten važiuosim, ar mums čia negerai?

— Ar nepasilgsti tėvynės? — Nebežino, kuri čia dabar mano tėvynė: ana ar ta? — nusijukė Marcinkevičius. Tenai aš gimio, bet čia visą amžių gyveno ir vaikus išaugino. Kartais lyg ir pagalvoju, kad būtų gera pamatyti kraują, bet tokie galvojimai užėin retai ir galvos man nekvirštin. Ką aš ten rasiu nuvažiavęs? Nei, giminių, nei pažįstamų. Pagyvėnsit, ir jums taip pasidarys. Visi atvažiuoja čia su norais grįžt, bet apsiūbūva ir visi norai išgaruoja. Aš esu amerikietis...

— Mister John Martinson, — pridūrė Pakrantis su ironija ir pagalvojo širdyje: su pilna kišene pinigų ir mirusia siela...

•PAKELIUI Į MIRTĮ — B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalinimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

V. Shinka postringauja...

TRYŠ LAIŠKAI

Begyvenant Vokietijoje, emigracija buvo opiausias klausimas. Norėdamas greičiau apieiti tą karo sugriautą kraštą, užvedžiau susirašinėjimą su giminėmis ir draugais Anglijoje, Kanadoje ir Amerikoje.

Vieną gražią dieną gavau tris laiškus, kurie ir nulėmė mano atsiradimą čia. Dar ir šiandien juos turiu. Štai tie laišškai.

Laiškas pirmas

...Jau septintas mėnuo kai aš Anglijoje. Dirbu prie audimo staklių. Jau akys vargsta stebint bėgančią špulę. Palydėsiu aš čia savo jaunystę prie staklių, jokios prosvaitės nematyti... Kaip nesinori mirti svetimoj žemėj... Nors sveikata dar tarnauja, bet vieną dieną sušlubuos ir jina... Kaip norėčiau nors savo kaulus parvežti į mielą tėviškėlę, kad bent mano kapą galėtų lankyti mieli giminės, o paukšteliai, atstūpę prie jo, čiulbėtų tėvynės gaidas, ir švelnus vėjelis glamonėtų nežinomos rankos pasodintą žydinčių rožių krūmą... Bet, deja... Veltui mano norai, niekas jų nepaiso...

Laiškas antras

...Mano sutartis Kanados miškuose eina prie galo. Gamiman nekvirštin. Ką aš ten rasiu nuvažiavęs? Nei, giminių, nei pažįstamų. Pagyvėnsit, ir jums taip pasidarys. Visi atvažiuoja čia su norais grįžt, bet apsiūbūva ir visi norai išgaruoja. Aš esu amerikietis...

Darbas nesunkus, nes pusaitės nestoros ir normą atlieki nepervargdamas. Parėjęs į baraką (talpina 20 žmonių) gerai pavalgai, pasidžiauni šlapius autus ant skersai barako ištietos virvės ir kaip karalius virsti į lovą ant sniego baltumo pažinimo, jeigu susidauži kaktomis. Žinai, jis buvo įdomus žmogus, aš negaliu užginti, ir jis mėgo pergražiai nukalbėti, tai teisybė, bet jis yra užmiršęs mane, tikrai.

Juk taip? — sako ji sau ir atsimeina žodžius to sutiktojo, bet atkakliai kartoja: — žinoma, jis užmiršo mane. — Ir galvoja: — Kas būtų, jeigu pasakysiu Jonui kiekvieną tada pasakytą anoją žodį? Ar galiu sakyti? Ir taip, te gyvuvoja melas! — Ir vėl kartkartėmis galvoja: — Aš nenoriu slėpti, aš galiu pasakyti, bet ar nebus blogiau, ar ne kentės jis, mano brangiausias, dėl bereikšmių frazių, kurias pasakė svetimas, negalvodamas, ką sako. Ir juk daugiau to nebus, daugiau neregėsiu jo.

Tačiau nebuvo praėję nei pora savaitžių, kai toje pačioje savo darbo įstaigoje ji vėl pamatė tą žmogų. Dabar jis stovėjo tarnautojų salėje, ten ji išvedė vienas viršininkų, ir baigė pasirašinėti, kai ji pro ten ėjo ir pamatė.

— O, — pasakė ji praeidama, prabėgomis, — ištikrųjų jūs taip pagrindinai sudegėte, kad ir vėl esate čia?

— Visiškai, — sako jis šaltai. Jis dėjois dokumentus į piniginę ir ruošėsi išeiti. Kai ji pamatė jį, buvo išsigandusi, kad jis neužkalbintų jos ilgiau, o kai išgirdo jo balsą, stebėjosi, kad jis nepasilieka su ja kalbėti. — Taip, — sako ji sau, — žinoma, taip ir reikia. — Staiga jis stabterio ir sako:

klodės.

Jei iš miško į baraką ateina kanadiškas šeškas — išmokom jo negąsdinti, kol pats išeina, nes jeigu tik jį paliesi, tai taip pasmardina, kad barakas nebetinka gyventi pusę metų. Ir stipriausi vyrai, arčiau jo priėję, alpsta.

Sniego čia iki kelių. Vasarą kiti kėikiasi, kad uodai kanda. Bet argi galima ant uodo pykti? Koks gi jo protas? Žmonių aplinkui negyvena. Už kelių mylių yra indėnų kaimas. Vieną mūsų vyrų indėnai su peilais atsivijo iki pat stovyklės durų. Jis nuėjo ten pasikalbėti su indėnais ir dovanoti jai tabako...

Žiemą naktį meškos suėda maisto sandėlių. Daugiau pramogų pas mus nėra, bet šiaip geriausios sąlygos. Visada esi sotus, nuotaika gera, jautiesi karališkai. Vaziuok tik čia.

Laiškas trečias

...o dabar aš tavęs klausiu, kokį darbą moki dirbti ar koks mekenikas ar prie siuvimo ar kokį kitą darbą moki.

O dabar kaip rašai kad angelckai moki tai tavęs klausiu ar buvai kada. So Bostone kad išmokai angelckai?

O dabar aš tavęs klausiu ar daug amerikancio vaiko yra Džermanijoje. O tie raudonieji ar tikrai tokie blogi kaip apie juos rašo? Kiek tik laišku rašėme į Kalvariją giminėms ir jokio atsakymo iš ten neatrašo.

Tai dabar aš tavęs klausiu ar negalėtum pėsčias daėti iki Kalvarijos ir pažiūrėti kas ten su jais darosi kad neatrašo. Ten jau netoli ir iki Naumiesčio tai užsuk pas mano kūmą Agniešką Birbilienę ir pažiūrėk kaip jai ar nereikia rūbų?

O kai klausai: dėl informacijų tai informacijos tokios: — labai daug vagių ir žmogžudysčių, pilni popieriai žėdną dieną. Tai tokios pas mus naujienos.

Kaip gera išvargusiam žmogui gyventi tarp šventai navyvių sielų, manančių, kad Kalvariją pasiekti reikia tik gerų kojų...

Ir atvažiavau į jų tarpą.

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

CHICAGOS LIETUVIAI, APSIDRAUSKITE NEW YORK LIFE INSURANCE CO.

per kompanijos agentą lietuvių

L. ABARAVIČIŲ

7351 S. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

Telefonai: įstaigos — CEntral 6-4868 — nuo 9 ryto iki 5 vak. b u t o — HEmlock 4-3257 — nuo 7 vak. iki 9 vak.

RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ

52 autentiškos fotografijos — bolševikų darbų Lietuvoje 1941 birželio mėnesį liudininkės. Trumpi ir tikslūs paaiškinimai lietuvių ir anglų kalbomis.

Gaunama DIRVOJE.

Kaina 75 c.

žiavės, — ar jis neturėjo išmušti lango ir jeiti? Jeigu kokia nelaimė viduje! Ir tuojau jis kalba apie avizą, augančias tėviškėje, — dabar jau jie išslinko į kiemą ir sėdi po langu. — Avizos, — pasakojo jis, — jų stiebai tokie švelnūs ir varpos melancholiškos. Kita vertus, jos labiau pliuskės, puošnesnės, negu rimtas rugys. Ir kokie negyvi tankai guli pakelyje į tėviškę, ir kiek kryžių su kareivių kepurėmis regėjo jis palei plentą. Ir kad jį pravažiuojant pažino visi miškai. Ir kad labai myli ją ir baisiai pasiilgo.

Argi ji neturi ko pasakyti? — O, žinoma, kad taip labai laukė jo, jog negalėjo skaityti knygų, net Goestos Berlingo. — Iš tikrųjų, net šitos? Tuomet negalima abejoti, kad tikrai laukė. — Vakaraus jį sėdėdavo kieme, čia, prie gatvės, ir mama viduje prie lango. Žmonės, kurie praeidavo pro jų namelį, pro šitą seną medinį, romantišką, kaip sena klebonija, ir kurie taip regėdavo jas tyliame vasaros suotėmyje, turėjo galvoti, kaip čia gera ir ramu. Jie nežinojo, kad laukti yra sunku. Jos tylėdavo, galvodavo kiekviena sau, bet galbūt mama padėdavo jai galvoti, nes kartais ji pasakydavo: — Ką veikia mūsų Jonas... — Ir žinai, patvoryje mama rado išsirpusių agrastų, jie dar nenuskinti, žinoma: kaipgi be tavęs! Ir paskui priėjo, kad papasakoję apie laidotuves. Ir susimąstė:

— Kaip gaila, kad matei ne tu: būtum parašęs baladę.

— Bet jeigu tu matei — aš mačiau, — sako jis. — Kalbėk, kas buvo daugiau, mielas Dangau, šitos ilgos dvi savaitės!

Dabar buvo priėję prie kalbos pas Altaičius, bet šito ji nesakė, ne, šito — niekada.

Ir tai, kad ji buvo sutikusį vieną žmogų žaliomis akimis, — ji atsiminė po dviejų dienų. Jie valgė pusryčius ir ūmai ji atsiminė. Vieną minutę ji buvo pagalvojęs, jog čia tokia smulkmena, bet paskui sako sau juokais: — tik tu pamanyk, kiek skaitėi knygos, kaip iš mažo nutylėto nieko pasidarė didelis, griauantis melas, — juk romanai žino, jeigu rašo, — ji susijukia ir sako:

— Pamėgink įspėti, ką aš sutikau savo įstaigoje, su kuo sėdėjau pusę valandos pas Konradą?

— Nepasakysi, kad tai buvo Selma Lagerloef.

— Tai buvo girininkas.

Tuo metu jis laikė prie lūpų arba to puoduką, ir negėręs pastatė ant stalo. Ne, jis nesako nieko, tačiau jis nustoja valgyti ir jo veidas yra pasikeitęs, ir Jolė ūmai pasigaili kalbėjus.

— Klausyk, ar turėjau nutylėti? — sako ji nelinksmiai: — Mano džiaugsme, tu vaikiškiausias iš visų nebekūdikių! Tu juk žinai, kad joks vyras, be tavęs, man nieko nereikšia.

Sakysi, nežinai?

— Taip, — suniurzgia jis, ir kai lydi į darbą, prašo, kad papasakotų, kaip ten buvo. Paskui, išgirdęs tą, jis nepaprastai rimtai aiškina, jog jai nederejo sėdėti su tuo, žinai, kavinėje, joki būdu. — Tai nėra rimta, — sako jis, — pagalvok, tu sakei, Žiogas matė, jis tikrai pasipiktino, visai neabejoju, kad pirmu susitikimu jis man pasakys, suprant, su tokia šypsena... — Ir staiga sako šiurkščiai:

— Tu dėl to ir pasiskubinai man pasakyti, kad žinojai, jog vistiek išgirsiu!

Dabar užpyksta ji:

— Argi turiu manyti, kad tavo atvirumas man yra tokios mados?

— Ach, ne, — sako jis karštai, ir dabar yra geras ir meilus. Ir viskas vėl puiku.

Taip, vėl puiku, tačiau jis to neužmiršta, ne: kartais jis tą pasako visiškai ne vietoj, ir jai linksma ir pikta, arba gaila jo, ir ji tuomet yra jam miela ir gera.

— Aš manau, kad pavydas yra gražus dalykas, — sako ji, — truputį gražus, nes argi mes kitaip žinotume, kad taip labai ką branginame. Tačiau, jeigu kas gali nebijoti ko netekti, tai tu: aš esu taip begaliniai tavo.

— Bet tu su juo kalbėjai. Ir jis nėra tavęs užmiršęs, tarė jis kandžiai.

— Sunku užmiršti ką nors iki ne-

— Galit nebijoti, tikrai sudegė viskas...

— Bijoti? — kartoja ji nesuprasedama, o jis pašaipingai šypsosi, kai taria:

— Jums neteks aiškintis prieš vyrą, kad kada nors rašėt kokiam girininkui. Pagalvokit, kaip tai būtų paniekinama jums, ar ne?

Ji junta, kaip staigus ir didelis pyktis smogia jai į veidą ir degina.

— Aš neišsiginu jokio savo laiško prieš nieką ir mažiausia prieš savo vyrą. — Ir tai apie jį galvoja ji, apie mylimąjį, kai šypsosi: — O, jis yra toks mielas!

— Argi aš drįsčiau abejoti, — sako jis pro sukąstus dantis, nusilenkia ir nueina. Jis nueina, o ji vis dar stovi vietoje ir galvoja: — Kas yra, kad jis kalbėjo taip, kas yra, kad anąsyk jis buvo kitas? Ne, tai tada buvo tas, kurį pažino, šios dienos jo nebuvo mačiusi niekada, tikrai niekada. Ir ji galvoja: — Aš, pasakiau, kad neslepiu nuo savo vyro nieko. Taip, taip yra, ir šiandien aš pasakysiu, kad vėl buvau sutikus žmogų iš girios. Ir pasakysiu ką kalbėjo? ... Ir vėl mylimasis bus liūdnas ir piktas... — Aš nežinan, — sako ji pusbalsiu, — aš nežinau, kaip padarysiu...

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraščių

BOLŠEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

39)

Straipsnis "Lietuvos kultūros goltota pirmaisiais bolševikų okupacijos metais" šiame numeryje baigiamas. Kitame numeryje bus pradėta spausdinti GEN. ST. RASTIKIO studija apie Lietuvos Karo Muziejų. Ši studija buvo parengta dar Lietuvoje Lietuvių Archyvo penktajam tomui, tačiau, nors joje buvo kalbama apie bolševikų veiksmus, vokiečių cenzūra studijos spausdinti neleido. Dabar gen. St. Rastikis tą studiją pertvarkė iš naujo, plačiai papildydamas ją duomenimis ir apie Lietuvos Karo muziejaus padėties vokiečių okupacijos metu. Tokiu būdu straipsnis apima nebe vienos, o dviejų skirtingų okupacijų laikotarpį, nuo — 1940 iki 1944 metų vidurio.

LIETUVOS KULTŪROS GOLGOTA pirmosios bolševikų okupacijos metais

Dr. Kęstutis Kernuvis

(Tęsinys)

VI. ISVADOS

Kaip matome iš šios muziejų gyvenimo apžvalgos 1940 — 1941 bolševikų okupacijos metais Lietuvoje, ir ši, palyginti, rami, laisva nuo betkurių politinių srovių, grynojo mokslo ir tyrimo darbo sritis neišvengė bolševikinio teroro. Nors raudonasis teroras čia ir nepasireiškė taip viešai ir skaudžiai, kaip kitose gyvenimo srityse, tačiau jis į muziejus ir jų darbą slinko pamažu, kaip nuodas į sveiką organizmą.

Kad toks tvirtinimas neatrodytų be pagrindo, dar kartą prisiminkime Lietuvos muziejų ir muziejininkų gyvenimo tais metais konkrečius faktus ir jų pasekmes.

1. Bolševikai siekė Lietuvos muziejus paversti komunistinės propagandos dirbtuvėmis; Vytauto Didžiojo Karo Muziejaus Lenino kampeleio įsteigimas; Vytauto Didžiojo Karo Muziejaus raudonojo kampeleio įsteigimas; švietimo Liaudies Komisarato aplinkraštis, reikalaujantis Lietuvos muziejuose įsteigti raudonuosius kampeles ir revoliucinius skyrius.

2. Bolševikai prievarta norėjo iš Lietuvos muziejų pašalinti religinį meną: bolševikinių profesinių sąjungų atstovų reikalavimai pašalinti iš Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus religinio turinio liaudies meno eksponatus; Kauno Bažnytinio Meno Muziejaus išardymas ir palikimas daug religinio meno eksponatų be jokios apsaugos ir globos; Zarasų NKVD viršininko ir bolševikinio burmistro Paleckio reikalavimai sudeginti religinio meno eksponatus. Rokiškio muziejaus religinio meno eksponatų išmetimas į sandėlį su kauromis lubomis; reikalavimas iš Telšių "Alkos" muziejaus pašalinti dievukus ir kunigo paveikslą.

3. Bolševikai prievarta pašalino iš Lietuvos muziejų lietuvių tautos istorinius eksponatus: Lietuvos nepriklausomybės kovų su bolševikais medžiagos iš Vytauto Didžiojo Karo Muziejaus pašalinimas; dažni reikalavimai iš muziejų išimti anti-bolševikinio veikimo asmenų portretus ir kitokią panašią medžiagą.

4. Bolševikai siekė pašalinti iš muziejų rimtus muziejinis eksponatus ir jų tyrinėjimą, ir jų vieton pirmo klasių kovas skatinančią medžiagą: švietimo liaudies komisarato raštas Alytaus muziejui, kuris buvo įpareigotas, užuot archiloginę ir etnografinę medžiagą, rinkti vietos revoliucionierių gyvenimą ir vietos klasių kovą reikšiančius ir vaizduojančius eksponatus; raudonosios armijos komisarato reikalavimas Telšių "Alkos" muziejaus archeologinę medžiagą sutvarkyti taip, kad ji vaizduotų klasių kovą; Pakartotini reikalavimai Zarasų muziejui išimti lauk visus eksponatus; tokie pat reikalavimai Kretingos muziejui.

5. Bolševikai kesinosi Lietuvos muziejus uždaryti ir išardyti: Kauno Bažnytinio Meno Muziejaus uždarymas; grąsinimai išimti iš patalpų ir uždaryti Kretingos, Kėdainių, Zarasų, Rokiškio ir kitus muziejus.

6. Bolševikai norėjo subolševikinti Lietuvos muziejų darbuotojus: reikalavimai muziejuose rengti bolševikinio turinio paskaitas, bolševikinių švenčių minėjimus, Stalino konstitucijos aiškinimus.

7. Bolševikai žiauriai persekiojo ir kankino visą eilę dorų ir sąžiningų muziejinio darbo skatintojų ir pačių muziejininkų: Šiaulių "Aušros" muziejaus bendradarbio Pečkausko išvežimas; Alytaus Kraštotyros Draugijos pirmininko dr. J. Janavičiaus areštavimas ir išvežimas; Kėdainių Kraštotyros Draugijos pirmininko Rybelio kalinimas Kauno ir Ukmergės kalėjimuose; Alytaus muziejaus vedėjo Bliudžiaus išvežimas į Rusiją; vietos eilės provincijos muziejų darbuotojų atleidimai ir persekiojimai.

8. Bolševikai saivališkai grobė muziejinis daiktus: Kauno Bažnytinio Meno Muziejaus eksponatų išvežimas į Vilnių; Alytaus muziejaus tautinių drabužių ir juostų išgrobimas; Zarasų muziejaus senųjų ginklų skyriaus eksponatų užantspaudavimas; Biržų muziejaus numizmatikos pagrobimas; Mažeikių muziejaus eksponatų pagrobimas; Telšių muziejaus tautiškų drabužių užgrobimas; Rokiškio muziejaus eksponatų saivališkas pasisavinimas.

9. Bolševikai nutraukė muziejinis darbus: nebeskyrė lėšų Trakų ir Gelgaidų pilims konservuoti; raudonarmiečiai ir čekistai trukdė vykdyti kultūrinių ir meninių daiktų registraciją; nedavė lėšų archeologiniams ir kitiems muziejiniais darbams vykdyti.

10. Bolševikai sunaikino daug muziejininkų eksponatų: Kauno Bažnytinio Meno Muziejaus eksponatų palikimas be apsaugos, senų arnotų mindžiojimas, bažnyčių vidaus įrengimų žalojimas.

Gelbėkim didelį turtą

Dar Bostone svečiuojantis, lietuvių kolonijai ir į pranciško-dažnoje šeimoje teko matyti lietuvių tautos kultūrai vertingų senų knygų, paveikslų. Pas vienų teko matyti dar gyvenamuose kambariuose knygų spintose, pas kitas — jau rusyse sukrautų ir prakurams paskirtų lietuviškų vertybių...

Kartą užėjau tremtinių K. šeimoje. Mažas berniukas labai džiaugdamasis rodė gražią knygą "Sparnuoti lietuviai". Jis ją radęs pas savo giminės beaisdamas rusyje. Knyga buvo išmesta su kitais nereikalingais popiergaliais.

Susipratusių lietuvių I-ky šeimoje, kurios trys vaikai jau nevertina tėvams brangių daiktų, radau rusyje sukrautų tokių knygų, kurių reta dabar berasti. Jos ten gali išlikti tik iki tėtų mirties arba iki artimiausio persikėlimo kitur gyventi.

So. Bostono lietuvių kolonija yra viena iš didžiausių ir gyviausių Amerikoje. Didžiulį Darbininko namų palėpėje sukrautas Lietuvių Kultūros Instituto archyvas. Jis turėtų būti pagrindu viešam lietuvių knygynui, visiems prieinamam skaityklai, net muziejui. Deja, ta palėpė viešumai neprieinama. Darbininkui persikėlus į Brooklyną, nežinau, ar tik ir tas archyvas nebus paskirtas... prakuroms, kadangi čia įstatymu draudžiama laikyti namuose "makulatūrą".

Žūstant lietuvių tautos lo-biams Lietuvoje ir nykstant senajai emigrantų kartai Amerikoje, yra gyvas reikalas susirūpinti dulkėmis apneštomis lietuviškomis vertybėmis, kurias dar galima išgelbėti, surinkus jas į saugias vietas.

Kiekvienoje kolonijoje veikia lietuvių piliečių klubai. Gaila, kad daugumas jų yra tik daugiau ar mažiau padorios lietuviškos svetainės, paremtos daugiau bizniu, o ne plačiau suprantama kultūra. Dėl patalpų stokos tie klubai negali pri-glausti lietuviškų knygynų, skaityklų, lietuviškų muziejų. O reikėtų, kad lietuviški klubai pasirūpintų tuo neatidėliojant.

Turime eilę senų ir naujų laikraščių leidyklų su spaus-tuvėmis. Deja, taipgi tenka ap-gaildestauti, kad daugumas jų gyvena tik "šia diena", net sa-vo išleistų leidinių komplektų nerinkdamos. Išleistų knygų pavyzdžių vargu kuri leidykla berenka.

Naujai įsikūrę lietuviškos bibliografijos centrai stengiasi iš-gelbėti kas dar galima, bet jie turi sunkumų. Lietuviškos kny-gos mylėtojai naujieji ateiviai dar labai brangina lietuviškas vertybes. Bet to negana.

Mūsų dėmesys krypta į pa-saulio lietuvių centrą Chicago

11. Bolševikai Lietuvos muziejuose norėjo matyti prie-reiginius židinius: raudonarmiečių komisarato aiškinimas Telšių muziejaus vedėjui, kad liaudies religinės medžio skulptūros tu-rinčios liaudį nuteikti prieš religiją; bolševikų pajaukimas Zarasų muziejuje buvusių religinio meno liaudies eksponatų.

Taip bolševikai suprato Lietuvos muziejų reikalus. Nors be švietimo Liaudies Komisarato kelių oficialių direktyvų pro-vincijos muziejams tvarkyti ir medžiagai rinkti jokių kitų pla-tesnių tuo reikalu bolševikinių nurodymų ir nėra išlikę, visdėto iš komunistų pažiūrų į muziejų paskirtį, esmę, eksponatus bei jų tvarkymą galima padaryti šias išvadas: bolševikai apie mu-ziejų tikslą ir paskirtį neturi jokių supratimų. Jie visiškai nieko nenusimano apie muziejinis ir meninius daiktus vakarų Euro-pos kultūringo žmogaus mastu matuojant. Bolševikai neturi jokių supratimų apie grožį, formą, kultūrą. Nors būtų vertin-giausias muziejinis eksponatas, bet, jei to eksponato tema yra ne bolševikiška arba, aiškiau tariant, primena vienu ar kitu būdu kurią idėją ar pavidalą, tai jiems toks eksponatas yra nie-ko vertas.

P. S. Prie šio straipsnio dar yra pridėtas sąrašas muziejininkų daiktų, kurie, išardžius Kauno Bažnytinio Meno Muziejų, buvo palikti be ap-saugos, vėliau, po pirmosios bolševikų okupacijos, buvo paimti Kul-tūros Paminklų Apsaugos įstaigos globon (dabar tų daiktų likimas vėl nežinomas). Tas sąrašas čia nepaspaudinamas. Jis saugomas Lietu-vių Archyvo redakcijoje.

(Bus daugiau)

MŪSŲ KALBA

Redaguoja
Pranas Skardžius

ARTI STALO ar ARTI PRIE STALO

Žodis arti yra dvejopos reikš-mės — prievaismis ir prielinks-nis. Kaip prievaismis jis tie-siogiai yra susijęs su atitinka-mu veiksmazodžiu, pvz.: a r t i nieko nerasi; miškas buvo visai a r t i; kam bažnyčia a r t i, tam dangus toli; a r t i sėdėjai, todėl geriau galėjai įmątyti; eik a r t i a u — ge-riau galėsi girdėti; eik a r t i a u prie manęs; marškiniai a r t i a u kaip kaliniai; vai-kas prilindo visai a r t i prie arklio; vaikai bėgiojo a r t i prie namų.

Kaip prielinksnis arti reiškia "netoli, prie" ir yra vartojamas drauge su priklausomuoju linksniu, paprastai su kilminin-ku, pvz.: jis gyvena a r t i u o b e s; visi giminės gyvena a r t i n a m ū; eik, rasi ten a r t i t v o r o s; jis arti manęs stovėjo; jau arti vakaro. O dar nebaigtos bulvės kasti; grei bus vakaras — saulė a r t i l a i d o s; jis gavo a r t i d v i e j ū š i m t ū p a s o g o s; kišenė buvo a r t i p i l n i o r i e š u t ū; a r t i a u n a m ū v i s r a m i a u.

Palyginus prievaisminius ir prielinksnius pavyzdžius, gali-ma aiškiai matyti tam tikrą skirtumą: prievaismis arti pa-žymi, kas yra "artybėje, arčioje vietoje", o prielinksnis arti pa-rodo, kas yra prie kokio daik-to. Todėl sakydami "jau pavas-ri s a r t i", mes norime tik pažymėti, kad pavasaris yra nebetoli, čia pat. Sakyda-mi "vaikai bėgioja a r t i prie

namų" mes norime pažymėti, kad vaikai bėgioja visai netoli, čia pat prie namų, panamėje, taigi arti čia yra glaudžiai su-sijęs su veiksmazodžiu bėgioja, ne su žodžių grupe prie namų; ši pastaroji žodžių grupė tik aiš-kiau pažymi, paryškina tą arti-mą vietą, kurioje vaikai bėgioja.

Visai kas kita yra prielinksnis arti: sakydami, pvz. jis gyvena a r t i u p e s, norime pažymėti, kad jis gyvena netoli upės, prie upės, arčioje upės vietoje, pau-pyje. Bet sakydami "jis gyvena a r t i p r i e u p e s", mes jau žodžiu arti visų pirma pažymi-me artimą gyvenamąją vietą prie upės, pasakome, kad jis gy-vena netoli, čia pat, arčioje vie-toje, bet toji arti vieta yra prie upės, paupyje, taigi arti čia pa-žymi veiksmazodį, t. y. eina prie-veiksmiu, ir tiesiogiai nėra susi-jęs su vietos aplinkybe "prie upės".

Tam tikrais atsitikimais šis reikšminis skirtumas vartotojų gali būti sumaišomas, kaip rei-kiant nejučiamas. Sakydami, pvz. "jis gyvena a r t i u p e s", ir "jis gyvena p r i e u p e s", mes tiesiog sąmyšio (kontami-nacijos) keliu kartais galime

prielinksninę grupę "arti upės" suplakti su artimos reikšmės ti naują sudėtinę prielinksninę grupę arti prie upės. Pvz. sakydami "jis sėdi prie m a n e s", ir "jis sėdi š a l i a m a n e s", mes pasakome ir "jis sėdi š a l i a p r i e m a n e s". Čia žodžių grupė šalia prie manęs pasakome beveik tą pat kaip ir šalia manęs, gal tik toks yra skirtumas, kad, sakydami š a l i a p r i e m a n e s, kartais lyg nori-me pabrėžti, kad jis sėdi visai arti, prie pat manęs. Bet šis reikšmės atspalvis daugelio vi-sai neįjuntamas, ir todėl iš to daryti kokią visuotinį pagrindi-nės reikšmės skirtumą yra sun-kus dalykas.

Apskritai imant, geresnėje raštų kalboje patartina arti prie-veiksmiu ir prielinksniu pir-miausia vartoti taip, kaip šio straipsnio pradžioje yra pavaiz-duota jo vartoseną gyvosios žmonių kalbos pavyzdžiais. Bet jeigu kas pvz. užuot arti upės pasakytų ir arti prie upės, nie-kuo nenusidėtų pačiai vartose-nai: prievaisminiai ir prieliks-niniai žodžio arti reikšmės at-spalviai nevisų ir nevisados yra vienodai jaučiami.

CARPETS CLEANED

We Clean Carpets and Furniture • Demolishing, Sewing,
Wall Washing • Done on Your Home Immediately
27 YEARS EXPERIENCE,

FOGARTY CARPET CLEANING CO.

2111 Fairhill Rd. SW 1-5361

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Baciulis A., 81 Sawtel Ave.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave. YA 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyn

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

J. Mašanauskas, 58 Neufield Rd., Coventry, Warwick's

Australijoje

Povilas Lukošius, Box 1665 M, G.P.O., Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys, c/o Crisalerias Nacionales, S. A. Apartado 4532, Maracay.

NAUJIENA

JUOZAS KRUMINAS

NAKTIS VIRŠUM ŠIRDIES

Apsaka, vaizduojanti dviejų žmo-nių, vyro ir moters, jausmų kon-fliktų niuansus, dvasinius apsi-sprendimus ir tragiškų įvykių pa-sekmes. 141 psl., kaina \$1.50. Kny-gos Bičiulių Klubas nariai, įmokėję \$5.00 metinį mokestį, šią knygą gaus už \$1.00, taip pat gaus naujasias Jurgio Savickio, Nelės Dovydeno ir kitų žymiųjų autorių grožinės literatūros knygas. Rašy-kitės į Knygos Bičiulių Klubą na-rus ir metinį \$5.00 mokestį sius-Mazalaitės, Jurgio Jankaus, Liudo kito šiuo adresu:

G A B I J A
340 Union Avenue,
Brooklyn 11, N. Y.

GYDYTOJAI IR INŽINIERIAI

Šiomis dienomis į mano rankas pateko Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų draugijos New Yorko metraštis, New York, 1951, Brooklyn, 20 psl., smulkaus šrifto, kaina \$1.00.

Iš to sąsiuvinio formos leidimo galima patirti daug idomių žinių apie mūsų inžinierius. Deja, palyginimui trūksta tikrų žinių apie gydytojus. Kur galėsini, stengsiuos palyginti.

Metraštis turi du straipsnius. Mūsų gairės, dipl. inž. A. Mačiūno, ir Naujosios Architektūros Epochos Bruožai, archit. V. Švipo. Toliau eina skyrius — Lietuviai inžinieriai Vakarų Pasaulyje, su daugeliu poskyrių.

Kiek yra lietuvių inžinierių Amerikoje? Įvykusiame New Yorko vasario 24 ir 25 dienomis inžinierių ir architektų suvažiavime buvo atstovauta 241 organizuotas lietuvių inžinierius; iš jų New Yorka draugija turi 74 narius, kurių tarpe 10 Amerikos lietuvių inžinierių. Chicago — 122 nariai: tai yra didžiausias organizuotas lietuvių inžinierių vienetas visame pasaulyje. Philadelphia skyrius turi 17 narių, Detroito 28 nariai, Bostono 28 nariai, iš kurių apie 90% dirba savo specialybės darbus, Clevelande 21 narys.

Inž. Mačiūnas savo straipsnyje sako, kad per pastaruosius metus apie 300 lietuvių inžinierių ir architektų atvyko į JAV, čia rado apie kelias dešimtis senų lietuvių ateivių inžinierių, todėl bendras inžinierių skaičius siekia apie 350.

Iš skyrių apyskaitų matyti, kad pvz. New Yorko žymi dauguma narių dirba savo profesijos darbe, o keli iš jų yra pasiekę visiškai lygias padėties su vietos Amerikos inžinieriais savo specialybės darbe.

Inžinieriai gauna savo profesijos darbą be jokių license. Kaip reikalaujama nuo gydytojų. Jų atlyginimas už darbą yra gan augštas, po \$75.00 iki \$100.00 savaitėje ir kartais daugiau.

Kaip inžinieriai organizuojasi?

New Yorko inžinieriai įsteigė savo atskirą draugiją ir siūlo steigti atskiras draugas Chicago, Bostone, Clevelande, Detroito ir po to jas jungti į JAV Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungą. Suorganizuotos atskiros valstybės sąjungos (JAV, Kanada, Australija ir kitur) sudarys Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungą. Tokia organizacijos schema yra įsidėmėtina lietuviams gydytojams, kurie dar nepradėjo kurti savo draugijų.

Kiek yra lietuvių gydytojų J. VALSTYBĖSE

Iš viso lietuvių tremtinių gydytojų buvo apie 250. Sprendžiant, kad iš 60.000 tremtinių apie pusę atvyko į JAV, reikia daryti išvadą, kad apie pusę ar kiek daugiau ir tremtinių gydytojų atvyko į šį kraštą, tai būtų apie 125 iki 150.

Kur ir kiek apsigyveno gydytojų? Tikrų žinių neturim, bet, inžinierių pavyzdžiu einant, reikia spėti, kad daugiausia gydytojų apsigyveno Chicagoje, turbūt apie pusę. Toliau eina New Yorkas su apylinkėmis, Clevelandas, Baltimorė ir kiti miestai. Išimtį reikia padaryti Naujosios Anglijos valstybėms, kur, kaip Mass. su Bostonu, Worcesteriu ir kitais miestais, Connecticut ir kitose N. Anglijos valstybėse, dėl griežtos tautinės politikos, kuri primena nacinę Vokietiją, naujiems ateiviams gydytojams neduodama teisė dirbti ligoninėse, laikyti egzaminus ir įsikurti. Panašios kliūtys yra Pensilvanijos valstybėje.

Dr. V. Tercijonas

Gydytojų darbo sąlygos

Dauguma atvykusių tremtinių gydytojų neturi praktikos teisė ir dirba kaip internai ligoninėse, atlikdami vienerių metų privalomą stažą — kiti, kur intership nereikalauja, dirba kaip internai arba residentai ligoninėse.

Atlyginimas už gydytojų darbą yra labai įvairus: žemiausias, kurie atlieka privalomą internų stažą. Čia atlyginimas svyruoja tarp \$100 - \$150 mėnesiui. Kurie dirba kaip internai arba residentai laisvai, ne stažui atlikti, gauna mėnesiui \$200 - \$300, o kartais ir daugiau. Tai yra atlyginimas gydytojams, kurie praktikos teisė neturi. Jų algos yra vidutiniškai mažesnės už inžinierių gaunamas algas.

Gydytojų, turinčių praktikos teisę, t. y. išlaikiusių valst. egzaminus, yra nedaug; gal iš viso apie 20. Jiems nėra būtino reikalo tarnauti ligoninėse, kaip gydytojams be licencijos; jie gali verstis privačia praktika, kuri yra daug pelningesnė, bet reikia ilgesnio laiko, kad ta didesnė praktika atsirastų. Gydytojai, kurie tarnauja ligoninėse arba dirba pas praktikuojančius gydytojus kaip jų pavaduotojai, gauna didesnius atlyginimus už pirmosios grupės gydytojus.

Paskutiniu laiku buvo žinių apie suteiktą tremtiniams gydytojams kaikuriuose valstybėse ribotos licencijos, kaip Iliinois, Iowa ir kt., kur tremtiniai gydytojai psichiatrinėse ligoninėse (State Hospital) bus sulęginti su amerikiečiais gydytojais ir eaus gydytojų algas (residento ir kitų žemesnių kategorijų). Iki šiol jie už gydytojų darbą gaudavo studento mediko algą, t. y. beveik tik pusę gydytojo algos.

Kaip tremtiniai gydytojai turėtų organizuotis?

Inžinierių pavyzdžiu didesniuose miestuose (su apylinkėmis) turėtų susidaryti atskiros gydytojų draugijos. Tos draugijos sudarytų JAV Lietuvių Gydytojų Sąjungą, kuri galėtų būti nariu Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos, jei būtų reikalinga tokią steigti.

Gydytojams tremtiniams organizuotis į savo draugijas ir steigti sąjungą labai kliudo jų apsikrovimas darbu. Be tiesioginio darbo ligoninėse, kaip prašymo šaltinio, jie užimtą pasirušimui egzaminams. Tas viršnorminis darbas, t. y. mokymasis naktimis, nutraukiant poilsį ir miegą, labai suvaržo gydytojus ir stabdo jų aktyvumą.

Gydytojai, kurie gavo diplomus prieš 1914 m., gali įsigyti praktikos teisę be endorsement, pripažinimu be egzaminų, bet tokių yra labai nedaug ir praktikos teisė jiems duodama tuomet, kai jie nesudaro konkurencijos vietiniams gydytojams ir jų amžius yra virš 60 metų. Todėl šitas atvejis — leidimas praktikai be egzaminų didesnės reikšmės neturi, nes kandidatų yra mažai. Buvo kalbų, kad license by endorsement bus praplėsta, duodant gydytojams, baigusiems iki 1930 metų, bet kol kas tai tik gandai. Jei nebus karo ir didesnės gydytojų mobilizacijos — license by endorsement pratęsimas iki 1930 ar kurių kitų metų negalima laukti, nes Amerikos gydytojų organizacijos, kurios yra labai įtakingos, to nepritaria. Karas tą padėti gali pakeisti.

Apie limited license jau minėjau, kad kaikuriuose valstybėse lietuviams gydytojams neduodama teisė dirbti ligoninėse, laikyti egzaminus ir įsikurti. Panašios kliūtys yra Pensilvanijos valstybėje.

Amerikos lietuvių gydytojai turi įsteigę Amerikos Lietuvių Daktarų Draugiją. Iki šiol dar neaišku, ar tremtiniai gydytojai gali būti tos draugijos nariais, bent neįgiję license — atrodo, kad ne. Todėl lietuvių tremtiniai gydytojai turės steigti savo draugiją. Laikas tam pribrendo ir New Yorko bei apylinkių gydytojai nori parodyti savo iniciatyvą ir gegužės 6 dieną šaukia steigiamą susirinkimą Apriškimo parapijos mokyklos salėje (North 5th St., Brooklyn, N. Y.).

Straipsnyje "Metas steigti lietuvių gydytojų draugiją" tarp kitų motyvų nurodžiau reikala padėti mirusių gydytojų šeimoms, jeigu jos būtų to reikalingos: dr. Griniaus, dr. Elvikio, dr. ūso ir kitų, o taip pat padėti nedarbingiems arba sergantiems gydytojams, kaip dr. Bendorius - Bendoraitis, kuris gyvena Los Angeles ir dėl ligos negali dirbti.

Minėtame inžinierių metraštyje radau daugiau įrašų jų labdaringos veiklos: New Yorko draugija duoda paramą inžinieriams, gyvenantiems Vokietijoje ir Austrijoje, siunčia pinigines aukas ir maisto siuntinius ir kitokią paramą. Draugija jau yra paaukojusi \$163. Nors tai nedidelė suma, bet rodo gražų inžinierių mostą.

Dėl mano pasiūlymo steigti gydytojų draugiją arba draugijas iki šiol niekas neatsiliepė, nors straipsnis buvo įdėtas trijuose laikraščiuose: Vokietijoje ir Austrijoje, siunčia pinigines aukas ir maisto siuntinius ir kitokią paramą. Draugija jau yra paaukojusi \$163. Nors tai nedidelė suma, bet rodo gražų inžinierių mostą.

1. Jungti lietuvių inžinierių, architektus ir technikus, gyvenančius New Yorke ir jo apylinkėse, tarpusavimi bendradarbiauimui.

2. Siekti pažangos technikos moksluose.

3. Dalintis profesiniais patyrimais ir informacijomis.

4. Išlaikyti lietuvių ir dėti pastangas Lietuvai atgauti nepriklausomybę.

5. Organizuoti dalyvauti Am. lietuvių visuomeniniame gyvenime.

6. Teikti pagalbą nariams, patekusiems į vargą ir padėti naujai atvykusiems kolegomis.

Šitie inžinierių draugijos uždaviniai, šiek tiek pakeičti, tiktų ir būsimai gydytojų draugijai.

Darbo galimybės Amerikoje abiem profesijoms, tiek inžinieriams, tiek gydytojams, yra labai plačios. Jeigu prancūzas Descartes pasakė "cogito ergo sum" — "aš galvoju, taigi esu", tai amerikietis tikrai gali tarti "aš dirbu — taigi esu gyvenu", nes darbas čia yra gero pragyvenimo šaltinis. Tiesa, kaikurie tremtiniai gydytojai bei inžinieriai atvyko čia tokio amžiaus, kada amerikiečiai jau yra sutaupe senatvę ir sunkiai dirbti jiems nėra reikalo. Vienok ir vyresnio amžiaus tremtiniai gydytojai, per 65 ir net 70 m., jeigu jie yra darbingi ir sveikata jiems leidžia, darbo darbo ligoninėse ir patys sau užsidirba pragyvenimui. Ir amerikiečiai gydytojai darbo nenervia, nors jie ir turi santaupų, iš kurių galėtų gyventi.

Lankydamas savo įstaigos ligonius provincijoje, buvau sustojęs nakvynei viename mieste, lyje, kur iš kelių praktikuojančių gydytojų vienas buvo 88 m. amžiaus. Jis priiminėja ligonius pas save namuose ir lanko paci-

Amerikos ūkininkų delegatas iš Indianos perduoda Indijos Taip atrodo indai, turėj apie 9 uncijas grūdų dienai. Dir-ambasadorei Pandit kviečių, siunčiamų badaujančiesiems. bantiems reikia mažiausiai dvidešimt keturių uncijų grūdų.

Brocktono klebono deklaracijos

Pernai per Kristaus Karaliaus šventę klebonas kun. P. Strakauskas iškoneivė buv. Lietuvos prezidentus K. Grinių ir A. Smetoną, o tremtinius išvadino gangsteriais. Už tai, matyt, vėliau gavo nuo vyskupo pipirų, nes privačiai ir viešai skelbė, kad jam uždaryta burna kalbėti lietuvių reikalais.

Bet dabar jis vėl ėmė testuoti savo "veiklą" prieš Lietuvą ir tremtinius. Šv. Kazimiero šventės ir Mindaugo krikšto sukakties proga jis rašė parapijos biuletenyje: "Lietuvių tauta, tai katalikiška tauta. Maldomis melskimės prie Dievo, kad atleistų Lietuvos padarytas klaidas ir suteiktų jai dar kartą jausti, kad ji yra laisva ir nepriklausoma tauta."

Idomi naujiena! Atrodo, kad Lietuvos pavergimas ir lietuvių tautos naikinimas yra ne bolševizmo imperikalizmo rezultatas, bet pelnyta bausmė.

Tas pats biuletenis įspėja "dypukus" prieš kažkokius neaiškius vadus. Jis rašo: "Atsargiai sekite savo gyvenimą. Jūs tarpe yra neaiškių vadų, kurie nori visiems pataikauti, visiems sakyti: "Padėk Dieve". Patys matote, prie ko privedė žmonių neaiškių valdininkai ir vadai... Kiekviena katalikiška organizacija turi turėti savo Dvasios Vadą. Katalikai kaip tik ir turi pareikalauti iš savo vadų, kad jų organizacijos būtų paskirtas Dvasios Vadas. Paklauskite vietos Amerikiečių Lietuvių, jie jums skaudžiai pasakys, prie kokių nelaimingų dalykų juos privedė neaiškių vadai... jei jūs seksite vadus kurie yra Ne Katalikiškai nusistatę, užsitrauksite ant savęs nelaimę."

Apie kokius vadus čia kalbama, sunku suprasti. Bet aišku, kad klebonui nepatinka kaikurie iš jų tremtiniai, kurie vadovauja kokioms nors organizacijoms. Jis norėtų juos pažaboti savo skirtingais dvasios vadais. Tai išduoda jo diktatoriškus užsimojimus.

Dar toliau nueina balandžio 1 d. biuletenis. Ten jau angliskai aiškina, kad bendradarbiavimas su kitais tautiniuose reikaluose yra negalimas. Aiškina, kaip baigiamas šiais žodžiais: "There is a great deal of difference between Catholicism and our so called 'Lithuanian' be-dievai. Our FAITH prevents us from selling our souls and body to a few traitors who had the water of saving Bap-tism poured on their head. This is a gift they have not valued. Have most of them forgotten the sufferings, hardships Communism and its henchmen put them through in the past few years? I am afraid it is the

old saying: "Out of sight, out of mind". What a terrible appreciation to show one's God."

D. K.

ANTIKOMUNISTINĖ VEIKLA

Antikomunistinė veikla Brocktone stiprėja ir įgauna vis naujas formas. Pereitų metų kovo 26 d., kai čia lankėsi Stalino "palaimintas misionierius" Ant. Bimba, buvo suruoštas masinis mitingas, kuriame priimta antikomunistinė rezoliucija. Tų pačių metų rugsėjo 9 - 15 d. Lietuvių Bakužėje buvo suruošta išpūdinga genocido paroda, kurią drauge su Brocktono mūge aplankė šimtai tūkstančių žmonių. Dabar vėl kovo 21 d. Brocktono Lietuvių Taryba ir Katalikų Federacija, į kurias įeina visos vietos lietuvių patriotinės organizacijos, priėmė naują rezoliuciją komunistų reikalui ir mūsų santykių su jais klausimu, kurioje pareiškiamas:

Kai mūsų tėvų žemėje Lietuvoje komunistai vykdė baisų genocidą, kai komunistų įžiebiamą Korėjos kare liejamas Amerikos vyrų kraujas, kai komunistinės Rusijos valdovai stumia pasaulį į trečią pasaulinį karą, kai Amerikos komunistų priklausomybė nuo Maskvos yra neabejotinai aiški, kai Amerikos Kongresas rado reikalinga priimti komunistams suregistruoti specialų įstatymą, —

— TAI MŪSŲ TARPE vis dar tebėra žmonių, kurie ligi šiol nenutraukė ryšių su komunistais, jų spauda, radiju ir organizacijomis, besislapstančiomis įvairiais nekaltais vardais, bet aiškiai dirbančiomis išdaviškosios darbą Maskvos naudai. Vieni jų aktyviai dalyvauja tose organizacijose, spaudoje ir radijo programose, o kiti sąmoningai ar nesąmoningai palaiko šią akciją, skelbdami jų parengimus, prenumeruodami komunistų n e spaudą, duodami ir komunistų vedamas radijo programas savo biznio ar kitokio pobūdžio skelbimus.

Todėl Brocktono Lietuvių Taryba ir Katalikų Federacija, atstovaudama vietoje visas lietuvių patriotines organizacijas, besisilpaujančias skaudžiu Lietuvos likimu ir gresiančiu Amerikai pavojumi, nutarė kreiptis į visus vietos lietuvių šiuo pareiškimu:

1. Komunistai, kaip Maskvos agentai ar jų suklaidinti fanatikai, pasekėjai, yra lygūs Amerikos, kaip ir Lietuvos priešai.

2. Geras lietuvis ir ištikimas Amerikos gyventojas nepriklausomai nuo komunistinės ar prokomunistinės organizacijos, nemia ir neprenumeruoja komunistinės spaudos, nesiskelbia ko-

munistinėse radijo programose ir spaudoje, o taip pat savo spaudoje ir radijo programose neskelbia komunistų ruošiamų parengimų.

3. Lietuvių organizacijų ne tik vadovybėje ar kontrolėje, bet netgi narių tarpe negali būti komunistų ar jų simpatikų.

4. Boikotuojami visi tie biznesieriai, profesionalai ir atskiri asmenys, kurie priklauso komunistinėms organizacijoms, remia jas, prenumeruoja komunistinę spaudą, skelbiasi joje bei komunistų radijo programose arba savo vedamoje spaudoje ir radijo programose skelbia komunistų parengimus.

5. Komunistų suklaidinti asmenys kviečiami nutraukti ryšius su Maskvos agentais, įsijungti į garbingą tautiečių ir ištikimų šio krašto gyventojų eilę, visomis pastangomis remti šio krašto vyriausybę kovoje su subversyviais elementais, kaip tai jau daugelis padarė tiek šiame krašte, tiek kitose šalyse.

6. Komunistai, jų spauda ir radijo programos atpažįstama iš to, kaip jie vertina komunistų vykdomą Lietuvoje genocidą, sukelia Korėjoje karą ir komunistinės Rusijos vedamą imperialistinę politiką, kurios tikslas — paversti visą pasaulį. Kas giria Lietuvoje vykdomą genocidą, stengiasi pateisinti sukelto Korėjos karo, remia komunistinės Rusijos siekimus susidoroti su Amerika ir paskandinti visą pasaulį ašarose ir kraujuje, tas aiškiai yra Maskvos agentas ar jo suklaidintas fanatikas, kuris yra lygus pirmajam.

Kad ši reziliucija būtų pilnai įgyvendinta, atskirų organizacijų susirinkimuose nagrinėjamas jos turinys ir numatytos priemonės.

P. V.

— Brocktono (Mass.) tremtiniai savo tarpe surinko ir išsiuntė lietuvių gimnazijai Diephoze 57 dolerius.

— Vasario 16 d. proga paskyrę Lietuvos laisvinimo reikalams vienos dienos uždarbį, Brocktono tremtiniai jau paaukojo Tautos Fondui \$650. Tiems tremtiniams, kurie dar neįteikė jokios aukos, pasiūsti paraginimo laiškas. Tokių laiškų išsiųsta apie 35 šeimoms ar atskiriems asmenims. Pirmą paminėtą sumą sudėjo 108 tremtiniai.

— Lituaništinės mokyklos nelygus lanko dar apie ketvirtadalis tremtinių vaikų. Paskutiniame susirinkime kalbėta, kaip paveikti tuos apsilėidusius tremtinius, kad jie pasinaudotų šia mokykla. Mokykloje dirba 6 mokytojai be jokio atlyginimo.

Vėluti.

Naujas žodynas

V. Pėteraičio

"Mažasis lietuviškai - angliskasis žodynas"

Gabija, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Kaina \$2.00.

Pirmos žinios apie mokyklas

I paskelbtuosius 15 klausimų dėl mokyklų dar nedaug kas teatsiliepė. Tuo tarpu turime atsakymus tik iš trijų vietų: Elizabeth, N. J., Nashua, N. H. ir iš vienos vietovės, kur gyvena viena vienintelė lietuvių naujakurių šeima, kur nėra nei vieno kito lietuvių.

Iš Elizabeth, N. J., mums praneša, kad ten yra mokykla prie lietuviškos parapijos, kurios dauguma mokytojų kalba lietuviškai, kurioje būtų apie 50 mokinių — ar gal net daugiau, nes prisidėtų tremtinių vaikų iš aplinkinių, kurie norėtų lankyti visas mūsų 6-me klases paminėtas pamokas, bet... jokių lietuviškų pamokų toje mokykloje nėra. Sako, esą buvę prašyta bent tikybės dėsnytą lietuviškai įvesti. Kun. dr. Starkus pažadėjęs paruošti vaikus pirmajai komuniškai lietuviškai, bet ir to dar tuo tarpu esą negirdėti.

Tremtiniai esą įsteigę šeštadieninę lietuvių kalbos mokyklą pradžios mokyklos vaikams (be darželio), kurioje kas šeštadienis po dvi valandas mokoma lietuvių kalbos. Pamokos vyksta patenkinamai, laiko 30 mokinių. Tai ir viskas. Pranešėjas rašo: Būtinai ir dar kartą būtinai reikia, kad esamoji lietuvių laikoma mokykla įsivestų į savo programą visus 6-me klases paminėtus dalykus, tada lietuviškos mokyklos problema čia būtų tinkamai išspręsta. Ir klūčių, atrodo, tam neturėtų būti nes mokytojai beveik visi lietuviai ir mokiniai, išskyrus keltą, lietuvių vaikai.

Kodėl tačiau mokyklos vadovai to nedaro — paaiškinimo nėra. Sako — reikia kokių bendro centro, kuris darytų žygių atitinkamose vietose, kad ir Elizabeth tas šaltumas lietuviškumui mokykloje būtų palaužtas.

Iš Nashua, N. H., praneša, kad ten lietuvių laikomos pradžios mokyklos nėra, o yra tik vaikų darželis prie lietuvių parapijos. Tame darželyje mokytojos yra lietuvaitės — seserys Kazimierietės, tačiau viskas jame dėstoma tik angliskai. Kartą per savaitę jos esančios suorganizuojusios lietuvių kalbos pamokas augštesniųjų mokinių, o vasarą, mokslo metams pasibaigus, esą surengiamas vieno mėnesio lietuvių kalbos kursai, norintiems pamokti lietuvių kalbos.

Vadinasi, čia šiek tiek pastangos daromos, tik, atrodo, kiek atvirkščiai: pirma vaikams sudaromos sąlygos pamiršti lietuviškai, o paskui, jei nori, gali kiek ir pasimokyti...

Visi lietuviai tėvai leidžia vaikus į lietuviškas mokyklas (kadangi lietuviškos nėra). Ar kurioje iš tų mokyklų galėtų būti įvestos bent lietuvių kalbos pamokos, jei nedaugiau kas — to niekas nėra aiškinęs. Lietuviškai mokiniai svetimos mokyklose ne tik neniekinami dėl savo tautybės, bet yra tapę net populiarūs dėl savo pasižymėjimo sporte ir kitose srityse. Kai kuriose iš tų

mokyklų esama net lietuvių mokytojų. Lietuviškai mokyklai steigti čia galimybės, atrodo, permažos, nes lietuvių skaičius mažokas ir tremtinių čia esą maža, bet lietuviškų pamokų sustiprinimo vienu ar kitu būdu, atrodo, reikalingas patvirtinti.

Labai įdomus pranešimas iš visai nelietuviškos aplinkumos. Čia atsakoma tik į 14 klausimų:

"Mūsų mažytė, 3-jų asmenų, šeima gyvena nedideliame miestelyje, kur lietuvių gyventojų nėra, išskyrus mūsų globėjų, irgi 3-jų asmenų šeimą, gyvenančią už mylios nuo mūsų. Vaikui tėtis reikią labai daug. Juk jis visiškai neturi jo amžiaus lietuvių draugų. Mokyklą pradėjo lankyti būdamas 6 metų amž. Pasirinkome vietos katalikų parapijos mokyklą, kaip kiek arti mes nuo namų, negu didelę "public school". Be to, lėmė pasirinkimą ir auklėjamieji motyvai. Neapsirikome. Mokyklą tvarko ir joje moko seselės vienuolės. Beveik per visus mokslo metus (nuo 1950 m. rugsėjo pradžios) jokių nutautinimo pastangų, taikomų vieninteliam mokiniui — lietuviui iš mokytojų pusės nebuvo. Įregistruojant vaiką buvo prašyta ne trumpinti jo lietuviško vardo, kaip tėtis mėgino daryti senosios kartos lietuviai — globėjai. Taip ir pasilikome mokykloje ir kaimynystėje KEISTUTIS, o ne KEISI (Casey — airiškas vardas).

Kartą seselei priminus reikalingą kalbėti ir namie angliskai, kad sparčiau išmokyti kalbą, vaikas atsakė: "Mes lietuviai. Jei kalbėsime namie angliskai, tai užmiršim lietuviškai. O mes nenorim užmiršti..." Sesele mokytoja nusijuokusi ir atsakiusi: "You are right. May you will teach me Lithuanian? I should like to know some words..." Tuo ir pasibaigė pasispaikimas.

Gyvenam vieniši, atsiskyrę nuo didesnės lietuvių bendruomenės (artimiausia — 25 mylios) ne vien kuriais materialiais sumetimais, bet ir "eksperimento" dėliai: mėginame surasti sau ir kitiems atsakymą, kaip yra galimas vaiko lietuvių auklėjimas visiškai nelietuviškoje aplinkumoje. Ligi šiol tuo eksperimentu nenusivylėm.

Vaikas, būdamas 5½ metų amžiaus ir dar nelankydamas mokyklos, jau buvo pramokęs skaityti lietuviškai, perskaitęs pusę "Aušrelės" elementoriaus. Skaityt jis lėtai, bet taisyklingai. Buvo mokomas tik progomis. Mokykla atėmė laiko dalį (ir tai didelę) nuo lietuviškojo skaitymo. Bet vaikas, įsigydamas rašto technikos mokykloje, moka ją panaudoti ir lietuviško rašto reikalui.

Šiuo metu jis skaito angliskai mikliau, negu lietuviškai (bet yra ir priežastis: jo vadovėlių tekstas yra aprėžtas, taikomasi tik pažintoms žodžių grafemoms, ko lietuviška-

sis skaitymas nereikalauja ir nenaudoja), bet "Aušrelė" jau paskaitoma ir visuose jos puslapiuose. Tolimesnę "lietuviško mokslo" raidą teks paspartinti per vasaros atostogas.

Sunkumą tokiam vienturio ir vienišo vaiko mokymui — auklėjimui sudaro aplinkybės, kad abu tėvai dirba: tėvas naktį, motina dieną nuo 8 ryto iki 6 p. p. Vaikas, grįžęs 3 val. p. p. iš mokyklos, susitinka su atsiliepusiu iš poilsio tėvu ir tik vakare truputį pabendrauja vi-

si trys.

Auklėjimas — mokymas šeimose visais atvejais yra kertinis akmuo mūsų emigracijos tautiniame auklėjime."

Pranešimai įdomūs, svarbūs žinoti, bet jų dar toli permaža susidaryti vaizdai apie lietuviškų mokyklų klausimą. Kartojame ir kartosime dar tuos klausimus, kviesdami kiekvieną, kas juos paskaitys, nepalikti atsiliepiamo pareigos kitiems, o atsiliepiant pačiam tiek, kiek kas gali tuo klausimu pasakyti. Jei visi tuo klausimu liks abejingi, nejaugi reiktų daryti išvadą, kad lietuviškojo auklėjimo klausimas čia jau beveik niekam nerūpi?

IŠSIAIŠKINKIME!

Lietuvių vaikų mokymo klausimas yra nepaprastai svarbus ir susiduria su dideliais sunkumais. To klausimo neišspręsime ir reikalo nesutvarkysime atsitiktiniais padėjimais ar pasigincijimais laikraščiuose. Visų pirma reikia aiškiai matyti, ką turime, ko trūksta ir ką galime. Tik tada bus galima nuspręsti, kas ir ką turi daryti. Bent iki ateinančio rudens tą dalyką reiktų tinkamai išsiaiškinti. Bet nėra centro, kuris turėtų visas žinias apie esamą padėtį ir galimybes. Todėl kviečiame į pagalbą visus skaitytojus, prašydami padėti surinkti reikiamas žinias, atsakant į šiuos klausimus:

1. Ar jūsų gyvenamam mieste yra mokyklų prie lietuvių parapijų?

2. Jei yra, tai kiek?

3. Kaip jos vadinasi ir kokių adresai?

4. Ar jūsų mieste yra neparapiinių, lietuvių (organizacijų, tai užmiršim lietuviškai. O mes nenorim užmiršti...) Sesele mokytoja nusijuokusi ir atsakiusi: "You are right. May you will teach me Lithuanian? I should like to know some words..." Tuo ir pasibaigė pasispaikimas.

5. Jei yra, tai kiek ir kokių (pradinių, aukštesnių, specialių)? Kaip jos vadinasi, kokių jų adresai, kas jas laiko?

6. Kuriose iš tų mokyklų yra šių dalykų pamokos:

- a) tikyba lietuviškai;
- b) lietuvių kalba;
- c) Lietuvos istorija;
- d) lietuvių literatūra arba bendra lietuvių tautos kultūros apžvalga;
- e) Lietuvos geografija.

Jei kuriose dėstoma, tai kurie iš tų dalykų, po kiek valandų per savaitę, ar tik šeštadieniais, ar kitomis savaitės dienomis po

pagrindinių pamokų, ar tos pamokos yra įtrauktos į pagrindinių pamokų tvarkaraštį? Kas dėsto?

7. Kiek mokinių kurioje mokykloje ir kurias iš tų pamokų lanko? Ar tos pamokos skirtos tik tos pačios mokyklos mokiniams, ar ir kitas mokyklas lankantiems? Ar jos taikomos tik pradinių ar ir aukštesniųjų mokyklų mokiniams?

8. Tose lietuvių laikomose mokyklose, kuriose dabar lietuviškų pamokų nėra, kiek mokinių tas pamokas lankytų, jeigu jos ten būtų įvestos?

9. Kada tokios pamokos įvestos, ten, kur jos jau yra? Kieno rūpesčiu tātai padaryta? Ar buvo tam kliūčių? Jei buvo, tai kokių ir kuriuo būdu jos nugalėtos?

10. Kur dar nėra lietuviškose mokyklose tokių pamokų — dėl kokių priežasčių nėra, ar kas rūpinasi, kad būtų? Ar sutinkama kliūčių, bei kokių?

NEPALAUŽIAMA SUOMIJA

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Socialiniai sukrėtimai

Pagreitintas krašto pramoninimas ir įjungimas apie 400.000 pabėgėlių pakeitė šalies socialinį vaizdą. Dirbančiųjų klasė žymiai išaugo. Sustiprėjo ir besiremiančių ta klase politinių partijų galia. Socialinis klausimas virto svarbiausia problema. Tuo klausimu agrarų ir socialdemokratų partijos neišvengė smarkių susikirtimų. Žino-

ma, kairiųjų įtaka su išaugusia pramone smarkiai išsiplėtė. Pavyzdžiui, 1939 m. Suomija turėjo apie 4.500 metalo dirbinių, o 1950 — 82.000! Šituo dirbančiųjų prieaugliu daugiausia pasinaudojo socialdemokratai. Suomii socialdemokratai — griežtai antikomunistinė partija. Tos partijos politikai Maskvoje turi kartais mažiau pasisekimo, negu dešiniųjų partijų vadai. 1945 m. Maskva reikalavo suorganizuoti "liaudies frontą" prieš tariamus krašto "reakcionierius". Tačiau derybose suomių socialdemokratai tą reikalavimą atmetė. Šituo veiksmu Suomijos socialdemokratai patyčioje užuomazgoje nuslopino "liaudies demokratijos" atsiradimą. Suomija išdavikų neišau-gino.

Visai netolimoje praeityje socialdemokratams iškėlus valstybės interesus augščia partijai, pasisekė tos partijos politikui Kekkonen sudaryti koalicinę vyriausybę. Jo vyriausybė remia visos partijos, išskyrus konservatorius ir komunistus. Suomii tauta iš Kekkonen vyriausybės visų pirma pagėdau-ja, kad socialinė kova, kuri vedama tarp partijų, baigtųsi. Tas ilgai užsitęsęs ginčas perdaug apsunkinęs krašto ūkį.

Vidaus nesutarimuose komunistai žymesnės įtakos neturi, nors jie kiekvieną atvejų remiam iš rytų. Į Suomiją jie grįžo 1944 m. su augštai iškelta raudona vėliava. Komunizmas iš jų čia daug tikėjosi. Grįžusieji egziliškai veikimo lizdus susisuko profesinėse sąjungose ir kariuomenės dalyse. Intelektualus viliojo per įsisteigusią suomių - sovietų draugiją, tačiau niekur pritarimo nesulaukė. Jau 1945 metais suomiams buvo aišku, kad kito kelio nėra, kaip tiksliai politinis sugyvenimas su rytų kaimynu. Kartu pramatė, kad pikčiausias jų priešas buvo — komunizmas. Taigi nuo tada ir grįžusių iš Maskvos komunistų atsinešta vėliava visai nusileido.

Krauju iškovota nepriklausomybė

Jeigu Europos tautos, kurios nėra komunistinės, bolševizmo kratosi, tai rusų tautai jos vis dėlto jaučia kaikiurių sentimentų. Tačiau suomių nusistatymas prieš komunizmą yra kitokio pobūdžio. Jie mato, kad sovietai yra tos pačios ekspansinės rusų politikos nešėjai. O prieš tą politiką suomių kariuomenė Aleksandro Pirmojo laikų. Ta kova vyksta su trumpomis pertraukomis nuo 1809 metų. Tais metais rusai nukariavo švedus ir Suomiją prisijungė. Palikdami jai autonomiją. Rusinimo politika ypatingai siautė nuo 1899 iki 1905 m. ir nuo 1908 iki 1914 m. Prieš rusinimo bangą suomių tauta santūriai gynėsi. Caro dekretus atmesdavo organizuodama visuotinius streikus.

1917 m. gruodžio 6 d. Suomija pasiskelbė nepriklausoma valstybe. Tačiau sovietai suomių nepriklausomybės geruoju nepripažino. Laisvę teko iškovoti. Išlaisvinimo karas truko bemaž trejus metus. Suomii tauta maršalo Mannerheimo vadovaujama, laisvės kovas baigė pergalę 1920 metais. Tais pačiais metais su sovietais pasirašyta taikos sutartis Tartu mieste, Estijoje.

Laisvės karas suomiams atvėrė akis, kad savo nepriklausomybę prieš raudonąją carą jie turi ginti taip pat, kaip gynė savo autonomiją prieš baltuosius carus. Todėl 1939 - 40 metai ir 1941 - 1944 m. karai yra Suomijos laisvės karai. Per tuos karus tautinis solidarumas apėmė visus sluoksnius, neišskyrus ir darbininkijos. Niekur neatsirado komunistinių partizanų, nors

Suomija ideali partizaniniam karui šalis. Egziliinių komunistų propaganda irgi nieko nesuklaidino. Po pralaimėto karo komunistų balsai sunyko. Ir kairesnioji gyventojų dalis pamatė pavojus, sklandančius per komunistų partiją.

Suomii tauta išugdyta patikėti tikrai savi. Kad ir draugiškai gyvena su kitais kraštais, tačiau kritiškai metu tikrų užtarėjų neturi. Savo kalba suomių nėra artimi jokiui didesnei tautų giminei. Artimiausia jiems kalba — estų, gimininga — vengrų ir nežymios karelių grupės, užsilikusios šiaurės Rusijoje. Tačiau šių tautų būdas ir papročiai ryškiai skirtingi nuo suomių.

Pavyzdinę sugyvenimą suomių palaikė nuo senovės su Skandinavija. Pirmoje eilėje su Švedija. Suomija nuo viduramžių priklausė švedų valstybei. Dar ir dabar apie 10% suomių kalba švediskai. Suomii dalis, kalbanti švediskai, yra pasiturinti. Ypatingai ta grupė įtakinga viešajame ir ūkio gyvenime krašto pietuose. Čia kaip tik pirmas susidūrimas su rytų kultūra. Ilgą laikotarpį Suomija priklausė Skandinavijos valstybių politinei sąjungai. Tačiau tas prisijungimas liko be realios naudos. Suomii jau apsi-prato su mintimi, kad ir ateityje, kada bus pavojus nepriklausomybei, pagalbos iš Skandinavijos valstybių nesulauks. Šiuo metu Maskvą, galbūt, sulauko nuo staigų sprendimų švedijos neutralumas. Nes, jei Suomija tapytų okupuota, šiaurės Europoje politinė pusiausvyrą sugriūtų. Švedija pirmoji pasijus-tų iš rytų tiesiogiai grasama. Po tokių pasikeitimų švedai pasukėtų dėtis prie Atlanto Sąjungos.

Kodėl Suomija, pralaimėjusi du karus, po tokių sunkių sukrėtimų vis dėlto išsaugojo savo nepriklausomybę — tam supaprasti nereikia įsivaizduoti didelių paslapčių. Jos glūdi pačioje suomių tautoje. Suomis nėra masės žmogus. Jis beveik visuose socialiuose sluoksniuose išaugęs individualistas. Plati erdvė, gamtos šurkštumas išugdė tautos būdą, priešingą masės palinkimams. Net dideliuose pramonės centruose nesijaučia masės dominavimo. Pavieniam suomiui sugebėjimui tegali prilygti nedidelis Europos tautų. Individualus gabumų jie yra įrodę įvairiose srityse. Po karo Suomijos žemės ūkis atsigaavo, palyginti, per trumpą laiką. Tai suomių darbštumo ūkininko nuopelnas. Sėkmingas žiemos gynybos karas prieš sovietus, tai paskirų kovotojų narsūs žygiai. Reikia paminėti ir suomių sportininkus, kurie savo laimėjimais plačiai išgarsino Suomijos vardą.

Suomii individualizmui diktatūra, teiginiai nuvertintai masę, buvo ir pasiliko svetima. Jie niekada čia nematė ko nors reikšmingo. Bet suomių taip pat išsisaugojo ir anarchijos tvano, kuris ne kartą juos mėgino užlieti. Suomii demokrati-ja yra įsisamoningintas tikėjimas tautine bendruomene. Šitoks tautos nusistatymas ir šandien yra stipriausias ginklas apsaugoti savo valstybę nuo pavergimo.

N. A.

Vytauto A. Braziliuo

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ

S T A L I N A

Idomus stačiatikių dvisiško pasipasaikojimas. 60 puslapių Galima užsisakyti Dirvoje, siunknygelė. Kaina — 50 centų čiant 50c pašto ženklais, arba \$1.00 už dv

LIETUVIŲ KALBOS VADOVA

gausite tuoj pat, pasiuntę \$4.50 šiuo adresu:

LIETUVIŲ SPAUDOS FONDAS
6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Ten pat galima gauti įvairiausių lietuviškų knygų, išleistų laisvojo Lietuvoje, tremtyje ir čia, Amerikoje. Knygų vaikams, vadovėlių, žodynų ir kt. Pasiųskite savo adresą ir tuoj gausite katalogą. Lietuvių

Spaudos Fonde galite gauti ir A. Šapokos

LIETUVOS ISTORIJA

Kaina — \$ 6.00

ATSAKYMAMS adresas: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Clevelande ir APYLINKĖSE

LATVIŠKAS KONCERTAS

Lietuvių salėje pereiną sekma-
dienį buvo tikrai geras. Tai bu-
vo vien. solisto Juliusa Borgo
koncertas. Pirmoje koncerto sta-
lyje jis dainavo po du dalykus
keturių latvių kompozitorių (Vi-
tolio, Kalninio, Darzinio ir Ži-
linskio). Antroje — šešias ope-
rų arijas, kuriose pasirodė ypa-
tingai pajėgus.

Publikos nebuvo labai daug,
daugiausia iš nepergausingos
latvių kolonijos. Buvo ir kelio-
lika lietuvių. Buvo girdėti nuo-
monių, kad šis Clevelande gy-
venąs latvių dainininkas būtų
pagėdaujamas dalyvis ir ku-
riame lietuvių rengiamame kon-
certe.

PAVASARINIS KONCERTAS IR ŠOKIAI

Rengia Naujoji Parapija sek-
madienį, gegužės 6 d., Lietuvių
Salėje. Pradžią 6:00 val. Pelnas
skiriamas naujos bažnyčios sta-
tymo fondui. Šokiams gros Son-
ny Michael's orkestras.

Programoje dalyvauja: Na-
talija Aukštuoliene, sopranas,
Birutė Kemežaitė, sopranas, Sil-
vija Pran, (Chicagietė) kontr-
altas, Petras Maželis, tenoras,
Pranciškus Neimonaš, tenoras,
Joana Račlienė, deklamatorė.
Be to, dainuos moterų sekstetas
ir Juliusa Kazėno vyrų oktetas.

Sylvia Pran

C. G. O'BELL

Namų pirkimo-pardavimo ir
apdraudos agentas

P E R S I K Ė L Ė

į naują vietą:

11712 Castlewood Ave.

Tel.: GL 1-6337

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir
spalvotų langų

P E R T A I S Y M A S

Taip pat popieriuojame arba
dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

APLANKYTINAS KONCERTAS

Ateinantį pirmadienį, gegu-
žės 7 d., 8:30 val. vak. Cleve-
land Music School Settlement,
11125 Magnolia Dr. (netoli nuo
Severance Hall), bus įdomus
koncertas: koncertuos tos mo-
kyklos pedagogai, jų tarpe ir
pianistė Birutė Smetonienė, ku-
ri jau ištisi metai yra mokyto-
ja toje mokykloje.

Į koncertą įėjimas nemoka-
mas ir visi lietuviai maloniai
kviečiami apsilankyti.

IS BERLYNO Į CLEVELANDĄ

Šiominis dienis į Clevelandą
atvyko dipl. teisininkas Jurgis
Stravinskas, beveik 10 metų iki
šių gyvenęs Berlyne.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Pirmąjį gegužės mėn. sek-
madienį, gegužės 6 d., 11:30
val. (po pamaldų) Clevelando
skautai ir skautės Lietuvių sa-
lėje rengia iškilmingą viešą
Motinos Dienos minėjimą.

Organizacijos, norinčios pasa-
kyti sveikinimo žodžius ar juos
įteikti raštu, prašomos atsiųsti
pranešimus šiuo adresu: Z. Duč-
manas, 1447 E. 65 St., Tel. EX
1-7069.

AUSROS VARTŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Motinos Dienos proga, sek-
madienį, gegužės 13 d., Sv. Jur-
gio parapijos salėje rengia vai-
dinimą:

"Motinos širdis"

Vaidinimo pradžia 4:00 val.
p. p. Po vaidinimo, 8:00 val.,
šokiai prie Al. Nemanio orkest-
ro. Bilietai po 50 ir po 75 centus

KULTŪRINĖS FILMOS

Šį penktadienį, gegužės 4 d.,
nuo 8 iki 9 val. vak., Norwood
Bibliotekoje (6405 Superior Av.)
paskutinį kartą prieš vasarą
bus rodomos kultūrinės filmos.
Programoje: O and O geležin-
kelio ištobulėjimo istorija nuo
atvirųjų vagonų iki dabartinės
padėties, Amerikos pašto veiki-
mas, miesto berniuko apsilan-
kymas gyvulių auginimo ūkyje.
Kviečiami apsilankyti — visi,
filmos rodomos nemokamai. Su
suaugusiais leidžiami ir vaikai.

PATIKRINKIT AUTOMOBILIUS

Policija įspėja automobilininkus,
kad reikia neatidėliojant
patikrinti stabdžius, šviesas ir
visa kita, nuo ko pareina va-
žavimo saugumas. Gegužės mė-
nesį policija tikrins automobi-
lius ir kas bus užtiktas važiuo-
jant netinkamai sutvarkytu au-
tomobiliu, susilauks nemalonu-
my.

2 KAMBARIAI IR VIRTUVĖ
su baldais, tik suaugusiems

8715 Meridian Ave.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje krautuvėje

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

The MAY CO'S BASEMENT

Sąskaita mokėtina birželio 1 dieną

\$5 VERTĖS VYRISKOS
Hollywoodo mados drbt. šilk.
GABARDINO KELNĖS-

SLACKS

3.99

Visos pirmos rūšies

Klostytas priešakys, su užtrauktuvu

Žalios Mėlynos Pilkos
Vandeninės Rudos Ažuolinės

Dailiai pasiūtos, nesiraukšlėjančios kelnės
pavasariui ir vasarai — iš geros rūšies
gabardino. Žinovų pagamintos, plačios. Dy-
džiai nuo 29 iki 42.

PASTABA: Kadangi kaina labai žema, tai
už galų atsiuvimą imama 35 c ir papildomi
mokesčiai už kitus pataisymus.

Užsakymai telefonu — Cherry 1-3000

Basement Men's Clothing Department

AR JŪS JAU MATĖTE

1951 NASH

Amerikos taupiausi didelį automobilį?

NASH RUMBLER 1951 metų degalo taupumo
varžybose pasiekė dar neregėtą rekordą:

31.05

mylių su
galionu

Kiekviena Nash Airflyte rūšis — Statesman, Ambassador,
ir Rambler — buvo trofėjų laimėtojas savo klasėje... tai yra
neatremiamas įrodymas, kad NASH yra jūsų geriausias
laimikos daugeliui ateinančių metų!

NASH automobilių kainos yra nuo \$1,759.50

FORD & PAE NASH, Inc.

"THE HOUSE THAT SERVICE BUILT"

6818 Superior Ave.

EN 1-4505

JIESKAU SEIMININKES

40 - 60 metų amžiaus.
Vienam per daug darbo užlai-
kyti namas ir biznis. Rašykite:
George, 11059 Dodge
Van Dyke, Mich.

JONAS G. POLTER

Lietuvis
Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patari-
mas reikale jūsų namo
pagražinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POtomac 1-6899

MONCRIEF
SILDYMAS AR
ORO VESINIMAS

TAUPŲ ĮGYTI
TAUPŲ IR
VARTOTI

G A S A S
ALIEJUS
ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

PAVASARIS

Tai yra malonus ir linksmas laikas tiems, kurie yra
laisvi nuo kasdieninių rūpesčių.

O kad pasiluosotumėt nuo jų, stenkitės turėti san-
taupų Lietuvių Banke, tada jausitės, kad reikalui ištikus
neteks rūpintis, ir jausitės laisvi ir laimingi. — pavasario
laikas bus linksmesnis ir malonesnis.

Čia santaupos (depozitai) yra apsaugotos JAV val-
džios per Federal Insurance Corporation, kiekvien. at-
skira taupymo sąskaita iki

\$ 10.000

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. *REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai-
riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laik-
rodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Pedaktorius Bala GAIŽIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

DVEJI METAI

GEGUŽĖS 21 DIENĄ sueis dveji metai, kaip New Yorko seime formaliai įsikūrė Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Tik formaliai įsikūrė, nes iš tikrųjų tai buvo tik čia gyvenančių tautinės srovės lietuvių įsivilkimas į naują organizacinę formą.

Dvejų metų nuo to įvykio sukakties išvakarėse vėl įvyks šios sąjungos seimas. Jis bus Tabor Farmoje, gegužės 19 — 20 d. Laukiama, kad tai bus naujas žingsnis organizuotame lietuvių tautinės srovės veikime.

DVEJI METAI, praėję nuo organizacinio persitvarkymo, nebus likę nereikšmingi lietuvių tautinės srovės gyvenime. Bet visiškai patenkinamais jie, turbūt, į istoriją irgi nebus įrašyti...

Gera, kad vienos organizacijos principas šioje visuomeninėje grupėje, čia anksčiau atrodęs beveik nepasiekiamas dalykas, šiandien, po dvejų metų, atrodo jau ne tik įsikiptas, bet ir prigijęs. Bet organizacinė forma jau pati savaime tikslas. Ji turi būti tik priemonė sukurti tokiam veikimui, kuris nešų apčiuopiamų vaisių tautiniame lietuvių gyvenime. O tokio veikimo per tuos dvejus metus kaip tik dar nespėta sukurti iki tokio laipsnio, kokio reikėtų.

Tiesa, kai seime, šalia valdybos apyskaitos, bus sudėti pranešimai iš keturiolikos žymiausių lietuviškų centrų Amerikoje, be abejo, susidarys gana ilgas sąrašas visokių šios organizacijos nuveiktų darbų: dailės parodos, paskaitos, diskusijos, kelios dešimtys koncertų, vaidinimų, literatūros vakarų, gegužinių ir kitokių kultūrinių pramogų, aplankyti dešimčių tūkstančių žmonių — tai galės būti iš tikro gana įspūdingas sąrašas. Bet tai toli ne visus sąjungos narius patenkins.

Kodėl? Todėl, kad ALT Sąjunga nėra, ar bent neturi būti lyg ir antroji Tėvynės Mylėtojų Draugijos laida, apsiribojanti grynai kultūrinio pobūdžio parengimais, net naujų knygų nebeišleidžianti, kaip jų nebeišleidžia nei pirmoji TMD...

Tarp kita ko — ir pirmoji TMD, knygų nebeleisdama, kiek dar parodo gyvybės, tai irgi ne kuo kitu, kaip koncertais, literatūros vakarais, minėjimais ir diskusijomis visuomeniniams, kai kada, gali sakyti, net ir politiniams klausimais...

ALT Sąjunga pamatuotai laikoma or-

ganizacine forma vienos iš keturių lietuviškosios visuomenės srovių. O visuomeninė srovė yra šis tas daugiau kaip kultūrinės veiklos organizacija. Jai rūpi, ir ji turi turėti apsvartytą savo nusistatymą (nėbūtinai visada skirtingą nuo kitų srovių) visais tautos gyvenime svarbiais klausimais — šios dienos ir net ateities. Ir ne tik turi turėti nusistatymą, bet jos interesas yra ir veikti taip, kad tie nusistatymai būtų įgyvendinti: tam ji ir organizuojasi.

Kultūriniai parengimai — nors jie ir neatmestini, — neapima visų tų dalykų, kurie visuomeninei srovei natūraliai turi rūpėti. Štai kodėl net ir labai įspūdingas sąjungos darbų sąrašas kultūrinės veiklos srityje negali būti laikomas visai patenkinamu veikimo įrodymu.

ŠALIA grynai kultūrinės veiklos, ALT Sąjunga pasireiškė tik viename reikale, kuriame visuomeninei srovei yra natūralu ir privalu pasireikšti. Tai **pasiryžimas išjudinti iš mirties taško bendruomeninio susiorganizavimo problemą**. Bent iš dalies pasiryžimas, rodos, nebus nuėjęs veltui. Bet yra dar visa eilė klausimų, kurie daugeliui narių rūpi ne mažiau, ir kuriems reikia ne tik apsvartyti šios lietuvių grupės nusistatymą, bet ir atitinkamos akcijos.

Todėl svarbu, kad sąjungos veikėjai į seimą atvyktų pasirengę ne tik pasimatyti, bet ir nustatyti, priemonės, kad sąjunga efektyviau atliktų tautinės lietuvių srovės nusistatymų reikškes ir realizuotojos uždavinį. O tam reikia, kad prieš išvykdam į seimą jie plačiai tuo reikalu išsikalbėtų ir su pasiliekančiais, nusistatymus gerai apsvartytų ir atvyktų į seimą su pasiūlymais, paremtais bent daugumos narių nusistatymu.

Nėra abejojimo, kad arčiau nuo seimo vietos esantieji skyriai bus gana gausiai atstovaujami. Bet labai svarbu, kad ir tolimieji skyriai, gal specialiai parūpinę tam lėšų, būtinai atsiųstų nors ir mažesnių kiekį atstovų, reiškančių kodidžiausio šioje sąjungoje dalyvaujančių lietuvių skaičiaus mintis. Ir negana vien tik sumanymų — jie turi būti lydimi nesvyruojančio apsisprendimo, kad kiekvienas iš savo pusės padarys viską, ko reikės tiems sumanymams įvykdyti. Tada seimas tikrai bus naujas žingsnis pirmyn lietuvių tautinės srovės gyvenime.

Vos 400 Tautos Fondui...

Paskutiniame organizacijų atstovų susirinkime ALT skyriaus valdyba padarė pranešimą apie vasario 16 pajamas ir išlaidas. Paaikšėjo, kad, atskaičius išlaidas, kurių buvo virš \$100, ALT centrai pasiūstą tik \$400. Kvieta Los Angeles lietuvių kolonijai — \$2,000. Ši kvota tikriausiai nebus išpildyta.

Naujos bažnyčios statybai auksioje gausa stambiomis sumomis. Praeitais metais vien tik per metinę parapijos šventę buvo surinkta apie \$4,000, šiemet — apie \$2,000. Iš dalyvaujančių parapijų, kurių bus patvirtinta naujoji, norima padaryti parapijos salę.

TUKSTANČIAI NAUJAI LOS ANGELES BAŽNYČIAI...

Šalia gražios lietuvių parapijos bažnyčios jau auga kita — nauja bažnyčia, kurios statybai, kaip skelbia parapijos organai, jau esą surinkta apie \$20,000. Paskutiniame susirinkime tada Bet jų neužteks — dar bus gauta paskolos apie \$40,000.

MAŽAI DOMISI ALT'ui

ALT skyriaus valdyba susirinkime nusiskundė, kad iš 21 ALT'ę registruotos draugijos — atstovų susirinkimus teat- vyksta labai mažai atstovų. Paskutiniame susirinkime tada lyvavo vos 7-nių draugijų atstovai...

LIETUVIAI SVEČIUOSE PAS INDĖNUS

Praeitą sekmadienį daug Los Angeles lietuvių viešėjo kalnų kurorte Palm Springs — indėnų rezervate, kur klebonauja lietuvis kunigas Klumbis, pastatęs indėnams bažnyčią. Viešėjimo proga — kun. Klumbio surengtas bazaras sukelti lėšų sąvadovaujamos parapijos reikalingams.

GEN. ST. RASTIKIS PERSIKĖLĖ Į RYTUS

Čia apie du metus gyvenęs ir labai aktyviai dalyvavęs lietuvių visuomeniniame gyvenime gen. St. Rastikis su žmona šiomis dienomis išvyko į Syracus, N. Y., kur vienoje karo akademijoje dėstys rusų kalbą.

NUOMONĖS

APIE SVETIMŠALIŲ LEGIONĄ

Jau esame paskelbę visą eilę įvairių ir gana įdomių atsiliepimų, kaip žiūrima į Amerikos Svetimšalių Legiono steigimą ir lietuvių jame dalyvavimo galimybes.

Pabaigai skelbiame dar du pareiškimus. Pirmasis iš jų yra Amerikiečių Lietuvos Bičiulių pirmininko P. J. Žiūrio laiškas, rašytas prieš keletą savaičių senatoriui Henry Cabot Lodge, Jr. Antrasis — Eltos pareiškimas apskritai dėl stojimo savanoriais į įvairių kraštų kariuomenes.

Manome, kad iš visos tų nu-

monių eilės kiekvienas besidomintis tuo klausimu gali pasidaryti savo gerai apsvartytą išvadą.

1951 m. kovo 12 d.,
Avon Lake, Ohio

Senatoriui

Henry C. Lodge, Jr.,
Washington, D. C.

Gerbiamasis Tamsta:

Man buvo labai malonu pastebėjus, kad J. V. Kongrese yra tendencija sukurti Jungtinių Valstybių Svetimšalių Legioną. Iš spaudos pranešimų matyti, kad Tamsta domiesi tokiu sumanymu.

Kaip pirmininkas Amerikiečių Lietuvos Bičiulių, kurių tikslas yra padėti Lietuvai ir kitoms pavergtoms šalims atgauti jų laisvę ir nepriklausomybę, ryžtuosi iškelti kaip kurias galimybes tokiame sumanyme įvykdyti ir padaryti jį sėkmingesnį.

Tamsta be abejo yra žinomas mūsų susivėlinęs sutikimas leisti tremtiniams atvykti į JAV. Dėl to daugumas kariuomenės tinkamo amžiaus vyrų buvo priimti į Angliją, Australiją, Pietų Ameriką, Kanadą, Belgiją ir kitas šalis. Kiti, prigadinti ankstesnių sunkumų ir atidėlojimų, atvykdami į Jungtines Valstijas yra tylūs.

Kaip Tamsta prisiminsi, UNN RA ir IRO įvykdė apie septynis milijonus. Tremtiniai buvo priiversti pereiti per juos visus. Jie buvo "bandyti ir perbandyti" prieš gaudami leidimą palikti stovyklas. Pakako bet kuriam tremtinui prasitarti, kad jis yra pabėgėlis nuo raudonojo bižūno, kad būtų išmestas iš tremtinių stovyklų ir tuo būdu netektų visų savo teisių. Tų siojimų daugumas buvo komunistų paskatinti. Tie, kurie buvo komunistai, nebuvo paliešti tų siojimų ir buvo laikomi net priklausančiais į "pirmenybės" klasę. Kai buvo priimtas Strattono įstatymas, davęs progos toms aukoms patekti į JAV, komunistai sukėlė baisų staigumą dėl "diskriminacijos". Tačiau yra faktas, kad tie žmonės, kurie tesudarė 20% visų tremtinių, užėmė tarp 70 — 85% "keliavimo erdvės" mūsų laivuose, plaukiančiuose į JAV krantus. Tie patys žmonės dainavo sovietines dainas, tyčiojosi iš Amerikos ir atsisakinėjo atlikti ruošos darbų laivuose. Krikščionys buvo mažumoje ir, kaip tikri demokratijos draugai, negalėjo suprasti J. V. laikysenos.

Tremtiniai prisimena, kad jų šalys buvo parduotos ten, anapus vandenų, Jaltoje, Teherane, Potsdame, ir kad jie, atimti savo tėvynių, namų visų laisvių, buvo priversti gyventi iš "šmalydų" ir iš dalies kaip belaisviai. Jų laiška buvo cenzūruojami, jų keliavimai buvo apriboti, jiems buvo atšakyta net skaitymoji medžiaga, ir kiekviena proga jie buvo patariamai ir net raginami (kai kuriais atvejais net JAV MP jėga priversti) grįžti į sovietų okupuotus kraštus ir tikrą mirtį. Jie gerai at-

simena p. LaGuardia, gen. Cox, p. Rooseveltienės ir kitų kalbas, kuriose buvo siūloma papildomas maisto davinys tiems, kurie grįžta į savo gimtuosius kraštus.

Dabar jie irgi pastebi, kad visuose mūsų tarptautiniuose žygiuose, Jungtinėse Tautose, Baltijos valstybių laisvę yra užmirštama. Todėl jie turi teisę paklausti "Kokį užtikrinimą mes gauname, kad stodami į svetimšalių legioną mes padėsime išlaisvinti savo šalis?" Jie pastebi, kad šalys, praradusios savo laisvę prieš 2000 metų, tie, kurie sutiko sovietų armijas išgiestomis rankomis ir su gėlimis, kada lietuviai, latviai, estai verkė, dabar turi užtikrinta visišką pripažinimą, paskolas, ginklus ir atstovybę Jungtinėse Tautose.

Tuo pačiu metu nei vienas J. T. narys piršto nepajudino, kad Baltijos klausimas būtų įtrauktas į dienotvarkę. Tremtiniai, atvykę į šį kraštą, pastebi, kad jie yra priimtinai į kariuomenę ir net pašaukiami, tačiau kai reikalas liečia lygybę galimybėse, tai durys pasirodo uždurtos. Jiems neleidžiama gauti darbo dirbtuvėse dirbančiose karo reikalams. Kiti darbai mažėja, taigi jie lieka "už durų". Profesijos, ypač veterinarų profesija, nenori duoti galimybių tiems žmonėms laikyti egzaminus ir gauti leidimą dirbti. Mūsų Žemės ūkio Departamentas nurodo, kad mėsos inspektavimo tarnyboje gali dirbti tik nariai "draugingų tautų, prie kurių Lietuva nepriklauso" ir tt. Dar daugiau, jiems neleidžiama užimti jokio darbo, kur jie galėtų užimti kokio amerikiečio vietą, arba gyventi name, kuris pageidaujamas amerikiečiui. Žinoma, tie žmonės dirba ir gyvena namuose "nelegaliai". Toki yra kai kurie broūžai mūsų "svetingumo", kurio tremtiniai nerai suprasti. Dėl šiu priežasčių jie pageidauja štai ko:

1. Kokios nors apčiuopiamos politikos ir paskelbtinų dėsnių, kuriais būtų apsaugoti žmonės, einą į Svetimšalių Legioną.

2. Kad būtų leista sudaryti jų kontingentus iš tremtinių, dabar gyvenančių demokratijai draugingoje pasaulio dalyje ir net iš tų, kurie galės pasiveržti iš už "geležinės uždarangos" ir bus išstirti.

3. Kad kiekvienas tautinis kontingentas būtų komanduojamas savų tautiečių, bet įtrauktas į Amerikos armiją, J. V. komandoje augštuosiuose ranguose.

4. Kad jiems būtų duotas užtikrinimas, jog pirma proga jie galės kovoti dėl jų tėvynių išlaisvinimo.

5. Kad jokiai kraštui ar kraštų grupei nebus duota teisė maininkauti jokių kitų kraštų savo patogumui.

Štai yra kai kurie punktai, kurie turėtų būti įvertinti ir patenkinti, kad realus svetimšalių legionas galėtų veikti bei duoti laukiamų vaisių. Tamsta gali būti tikras, jei tie punktai būtų patenkinti ir mes ižengtuose duotų mūsų savanorių, kiek ti norėtume, ir mūsų draugai nesvyruodami aukotu net ir savo gyvybes. Kitaip, jie turi pamato bijoti, kad vėl kokio Jaltos ar Teherano konferencijoj jie gali būti parduoti.

Su gilia pagarba. Jūsų

P. J. Žiūrys, Pirm.

DĖL LIETUVIŲ SAVANORIŲ SVETIMOSE KARIUOMENĖS

Tėvynės ilgesys, svietima aplinka, noras grįžti į tėvų namus ne vienam jaunuo-

NERANGUMAS?

Neseniai viename amerikiečių žurnale buvo įdėta iš lėktuvo šokančio parašiutininko fotografija. Pasitaikė, kad tas parašiutininkas šoko netaisytai, lingai laikydamas trauktuvą parašiutui atidaryti. Žurnalo redakcija gavo 94 skaitytojų laiškus, kuriuose buvo nurodoma ta klaida, arba klausiama, kas atsitiko su tuo parašiutinku, ar jis laimingai nusileido.

Beveik kiekvienas amerikiečių žurnalas ir net laikraštis turi "Laiškų redaktoriui" skyrių, kur skaitytojai labai gvyai, įvairiai ir daugeliu atvejų labai įdomiai atsiliepia visais laikraštje paliestais klausimais.

Nieko panašaus nėra lietuviškuose laikraščiuose. Jei kartais ir pasitaiko, tai tik vieno kito entuziasto ilnicatyva, kuri irgi greit išsenka. Tą "Dirvos" skaitytojai galėjo pastebėti iš "Nuomonių" skyriaus, kuriame paskutiniu metu skaitytojai kiek gvyviau pasireiškė tik svetimšalių legiono klausimu, parašydami jau beveik po straipsnį, nors pageidaujama būtų kodu- giau trumpų taiklių pastabų.

Štai, girdėti, dr. J. Balaš LIE-TUVIŲ TAUTOSAKOS LOBY-NO reikalu irgi gaunąs atsiliepimų neperdaugiau, ypač mažai iš tokių asmenų, kurie, saką, paprastai garsiai kalba ir rašo apie visuomeninį bei patriotinį veiklumą...

Šiandien (2-me pusl.) skelbiame pasikalbėjimą su Vasario 16 d. gimnazijos rėmimo komisijos pirmininku irgi rodo, kad net ir atsakymo vokai, su priliptais pašto ženklais, daugeliui yra dar nepakankamas patogumas kaip nors — tegul sau ir neigiamai! — atsiliepti...

O lietuviškų mokyklų klausimu? Reikalas labai svarbus, bent jau tremtinių didžiūmų tikrai rūpimas. Tačiau — per tris savaites vos trys atsiliepimai, kada normalu būtų jų turėti jau bent kokius tris šimtus...

Iliui kelia klausimą, ar nedaryti pastangų įstoti savanoriais į bet kurią kariuomenę, kariaujančią su bolševikais. Į pasiūlymus (paskutiniu laiku gautus iš Australijos), ar tauti būtų naudinga Lietuvos interesui, iš atsakingų šaltinių teko patirti:

1. Lietuviai yra sudėję ir tebededa aukas kovai su bolševizmu didesnes nei bet kurios laisvosios tautos.

2. Aukų nebus vengiama ir toliau, jei bus skelbiama kova už tautą, taigi ir Lietuvos, laisvę iš bolševizmo priespaudos.

3. Kada tai įvyks, lietuvių atsakingi organai praneš. Kol to nėra, Lietuvos interesus reikalauja iėgas itin taupyti.

4. Kas stotja savanoriais, stotja savo atsakomybe ir savam reikalui. Tie turėtų bent išreikalauti, kad savanorių lietuvių teisės (atlyginimas, šeimos išlaikymas, nešija, kompensacija ir kt) būtų sulveintos su to krašto savanorių teisėmis.

ELTA

Dar kairurie senosios kartos lietuviai, atrodo, kada greitesni dėl ko nors atsiliepti, bet čia vėl nelabai puikus paprotys — atsiliepti dažniau tada, jei nori dėl ko pasikolioti... Ir tą daro dažniausiai pasislėpę po slapyvardžiu, iš už kampo, kad nebūtų atsakomybės už kokį ne-pamatuotą ir, kartais, gana nemandagų užsipuolimą.

Gali būti visokių pasiteisinimų, kodėl mūsų laikraščių skaitytojai taip dažnai pasilieka tik pasyviais stebėtojais, matydami laikraščiuose iškeltus įvairius jiems patiems neabejotamai svarbius klausimus. Vis dėlto svarbiausioji to pasyvumo priežastis, turbūt, yra paprasčiausias nerangumas... Reikėtų tam nerangumui skelbti kovą. Jį nugalėjus — gyvenimas bus įdomesnis!

WATERBURYJE rinkliava — birželio 9 d.

Jau buvo pranešta, kad Waterburyje gautas leidimas surengti viešą rinkliavą mieste Balfo naudai. Dabar pranešama, kad tai rinkliava yra paskaita birželio 9 dieną, šeštadienį. Numatoma pradėti rinkliavą jau birželio 8 dieną pavakariais ir baigti birželio 10 d. prieš pietus. Waterburio Balfo skyrius ragina Waterburio lietuvių kogausingiau registruotis rinkėjais, nes tokios rinkliavos pasiekimas paprastai labai daug priklauso nuo rinkėjų skaičiaus.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo proga DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti aukoję šie skaitytojai:

Andriuskevičius K., Canada	3.00
Plytnykas A., Chicago	2.00
Pimpf Alf., Chicago	2.00
Daugėla J., Cleveland	1.00
Gaurilius J., Chicago	1.00
Juknys Kazys, Cleveland	1.00
Margevičius J., Cleveland	1.00
Rekašius Z. V., Detroit	1.00
Mankus S., Chicago	1.00
Pivoriūnas J., Cleveland	1.00
Nauragis Ip., Worcester	1.00
Yucius Joe, Gallitzen, Pa.	1.00
Tautelis Al., Wantagh, NY	1.00
Pusnikas P., Brooklyn	1.00
Kizis A., Detroit	1.00
Puzinas J., Philadelphia	1.00
Dagys Pov., Columbus, O.	1.00
Augulis V., Middletown, O.	1.00
Kunevičius J., Cleveland	1.00
Mockus St., Dorchester	1.00
Matjoška A., Dorchester	1.00
Scholmer J., Cleveland	1.00
Sermukšnis A., N. Dakota	1.00
Vaitkus Ant., Chicago	1.00
Lapinas A., Montreal	1.00
Bludnikas E., Mroekton	1.00
Maselionis D. A., Cleveland	1.00
Rekašius J., Binkhamton	1.00
Vadopalas R., Cleveland	1.00
Mažeika M. St. Joseph	1.00
Pročkus J., Cleveland	1.00
Griauzdė A., Nashua, N. M.	1.00
Shurkus J., Waterbury, Ct.	1.00
Navickas Silv., Chicago	1.00
Velbasas Sim., Chicago	1.00
Kasiukonis P., Canada	.50

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS. Assistant Editor Bala GAIŽIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50.

DIRVA šalina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvių Leidybos R. v. v. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio metų laiku.